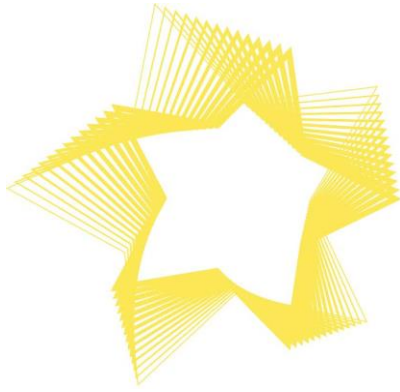

Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

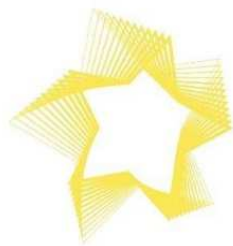
TRAINING GUIDELINES

POLAND

This project is co-funded
by the Justice Programme
of the European Union

**The Charter
of Fundamental
Rights of the EU**
“in action”

Karta Praw Podstawowych w praktyce prawa

**Pasquale Policastro, dr hab. dr h.c.
Profesor Uniwersytetu Szczecińskiego**

Rozdział I Wprowadzenie do stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej
SPIS TREŚCI: 1. Prezentacja Projektu: Karta Praw Podstawowych w działaniu i partnerzy projektu; I.1. Kilka wyjaśnień o projekcie; I.2. Czemu jest ważna Karta Praw Podstawowych; I.3. Stosowanie Karty Praw Podstawowych przez sądy krajowe w stosunkach z Trybunałem Sprawiedliwości; I.4. Podstawy stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej; I.5. Kazusy odrzucenia pytań prejudycjalnych dotyczących ochrony praw podstawowych

Rozdział II Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości: Spis Treści: Wprowadzenie do systematyki Karty; 1. Godność; Godność; 2. Wolność; 3. Równość; 4. Solidarność; 5. Prawa obywatelskie; 6. Sprawiedliwość; 7. Postanowienia ogólne dotyczące wykładni i stosowania Karty.

Rozdział I

Wprowadzenie do stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej

SPIS TREŚCI: 1. Prezentacja Projektu: Karta Praw Podstawowych w działaniu i partnerzy projektu; I.1. Kilka wyjaśnień o projekcie; I.2. Czemu jest ważna Karta Praw Podstawowych; I.3. Stosowanie Karty Praw Podstawowych przez sądy krajowe w stosunkach z Trybunałem Sprawiedliwości; I.4. Podstawy stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej; I.5. Kazusy odrzucenia pytań prejudycjalnych dotyczących ochrony praw podstawowych

1. Prezentacja Projektu: Karta Praw Podstawowych w działaniu i partnerzy projektu.

I.1. Kilka wyjaśnień o projekcie.

The Charter of Fundamental Rights in Action). Karta Praw Podstawowych w działaniu), to jest projekt wspierany przez Unię Europejską, który ma jako celu przygotowywać narzędzia dla polepszenia warunków stosowania Karty Praw Podstawowych Unii

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Europejskiej w praktyce krajowej. Partnerami Projektu są: Centro de Estudio Sociais, Uniwersytet z Coimbr (Portugalia), którą działa jako Koordynator, Instytut de Drets Humans de Catalunya, Uniwersytet z Utrechtu, Uniwersytet Szczeciński. Kierownikiem projektu dla uniwersytetu Szczecińskiego jest dr hab. dr h.c. Pasquale Policastro, Profesor Uniwersytetu Szczecińskiego. W tym celu są organizowany warsztaty szkoleniowych dla zawodów prawniczych o charakterze interaktywnym.

I.2. Czemu jest ważna Karta Praw Podstawowych

Proces integracji Europejskiej umożliwiał tworzenie najpierw wspólnego rynku (w oparciu o traktatach Paryjskich i Rzymskich). Potem, wraz z pogłębieniem procesu integracji Europejskiej postulowano tworzenie rynku wewnętrznego, a mianowicie rynku bez barier dla obrotu towarów (przemysłowych i rolnych), dla pracowników, dla przedsiębiorców, dla świadczenia usług oraz dla kapitałów. Stało się to począwszy od Traktatu z Maastricht. Akcesja Państw Europy Środkowej, począwszy od 2004, prowadziła do rozszerzenia w sposób znaczący wymiar geograficzny rynku. Podstawową zasadą rynku wewnętrznego jest zarówno konkurencja przedsiębiorstw, jak i konkurencja Państw (oraz organizacji wspierających niektórych rynków). Ta trój poziomowa konkurencja wspierała przede wszystkim rozwój firm, uniemożliwiając jednocześnie proste połączenie interesów narodowych z interesami firm. Przepisy chroniące konkurencji uniemożliwiają bowiem najbardziej groźnych form zniekształcenia konkurencji, w formie karteli i zмовы, nadużycie pozycji dominującej firm, pomoc udzielona przez Państwa. Jednak nie wolno zapominać o tym, że integracja Europejska służy przede wszystkim firmom. Jednak, przez cały proces integracji Europejskiej, ochrona podmiotów indywidualnych uzyskała coraz większe znaczenie. Stało się to poprzez: 1) ze względu na przyjmowanie przez Trybunał Sprawiedliwości podejście, że można było stosować prawo wspólnotowe (jak wcześniej został nazywany prawo Unijne, omijając wspólne tradycje konstytucyjne państw członkowskich; 2) traktowanie ochrony praw człowieka jako element tradycji konstytucyjnych państw członkowskich i przyjmowanie przede wszystkim Europejską Konwencję Praw Człowieka (a w pewnej mierze także i inne Konwencje Rady Europy) i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ze Strasburgu jako element tychże tradycji – określono ich jako zasady ogólne prawa wspólnotowego; 3) stopniowe uwzględnienie w prawodawstwie Wspólnot Europejskich najpierw, i potem Unii Europejskiej elementy związane z ochroną osób indywidualnych przede wszystkim jako wyraz ochrony pracowników i małych przedsiębiorców, a z upływem czasu także w związku z powstaniem statusu obywatel Europejskiego. Wszystkie te elementy przyczyniły się do tego, że zwłaszcza przy sformułowaniu przepisów Karty, wyraźne było połączenie tych trzech elementów: Karta więc stała się rodzajem ‘kompilacji i w pewnym sensie kodyfikacji dorobku Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony praw indywidualnych, który rozwijał się pomocniczo i komplementarnie do rozwoju prawa integracji Europejskiej’.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

W tej sprawie Preambuła Karty podkreśli bowiem:

„Niniejsza Karta potwierdza, przy poszanowaniu kompetencji i zadań Unii oraz zasady pomocniczości, prawa wynikające zwłaszcza z tradycji konstytucyjnych i zobowiązań międzynarodowych wspólnych Państwom Członkowskim, europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Kart Społecznych przyjętych przez Unię i Radę Europy oraz z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.”

Z upływem czasu status Karty, zasadniczo nie ewoluował w stosunku do jej powstanie: podobno jak kiedyś zasady ogólne uzupełniały przepisy prawa wspólnotowego i unijnego, przepisy Karty dzisiaj mają stosowanie (przed Trybunałem Sprawiedliwości) tylko wówczas gdy wniosek dotyczy materii z kompetencji Unii Europejskiej. To stawia Kartę w pozycji nie co zbliżonej do Konstytucji, gdzie, jak często się okazuje przepisy Konstytucji nie są stosowane wprost i samodzielnie, ale raczej w związku z przepisami ustawowymi.

Jednak, stosowanie Karty jest bardzo istotne bo, jako wcielenie wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich stanowią łączę między Konstytucją krajową a prawem Unii Europejskiej. Ponadto w Państwach członkowskich wydobyć znaczenie z Konstytucji, jak ma miejsce na przykład w orzecznictwie polskich sądów powszechnych.

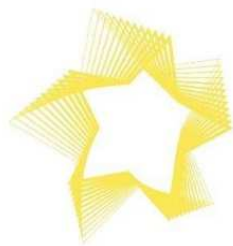
Nie korzystania z Karty natomiast utrudnia tworzenia równowagi między ochroną podmiotów indywidualnych a ochroną zawodowych podmiotów gospodarczych, którzy mają pierwszoplanową pozycję w prawie Unii Europejskiej. Pozbawi także interpretacje argumentami służącymi określeniu relacji między prawem Unii Europejskiej a pozycją człowieka

Karta powinna zostać stosowana każdy raz, że należy stosować prawa Unii Europejskiej. Kolejne sekcje będą wykazały metodologie stosowania Karty, stosowne techniki, ale także trudności, które mogą powstać.

W tym procesie będziemy również podać informacje zarówno statystyczne jak i merytoryczne, dotyczące przede wszystkim orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sądów Polskich oraz sądów innych krajów Unii Europejskiej w zakresie praw podstawowych.

I.3. Stosowanie Karty Praw Podstawowych przez sądy krajowe w stosunkach z Trybunałem Sprawiedliwości

Wykresy - Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej: pytania prejudycjalne oraz pytania prejudycjalne złożone przez sądów państw członkowskich w okresie od 01/12/2009 do 1 lutego 2018– liczby ogółem.

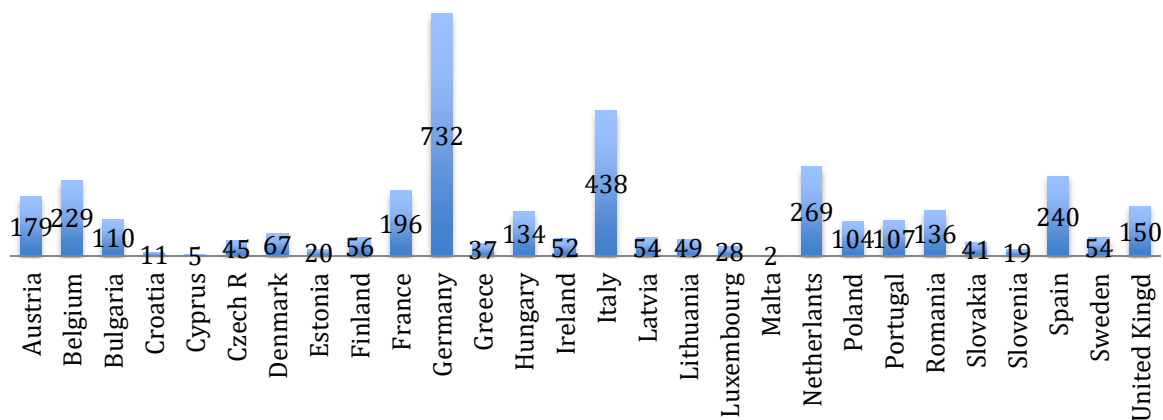

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Pytania prejudycjalne do TS złożone przez sądy krajowe

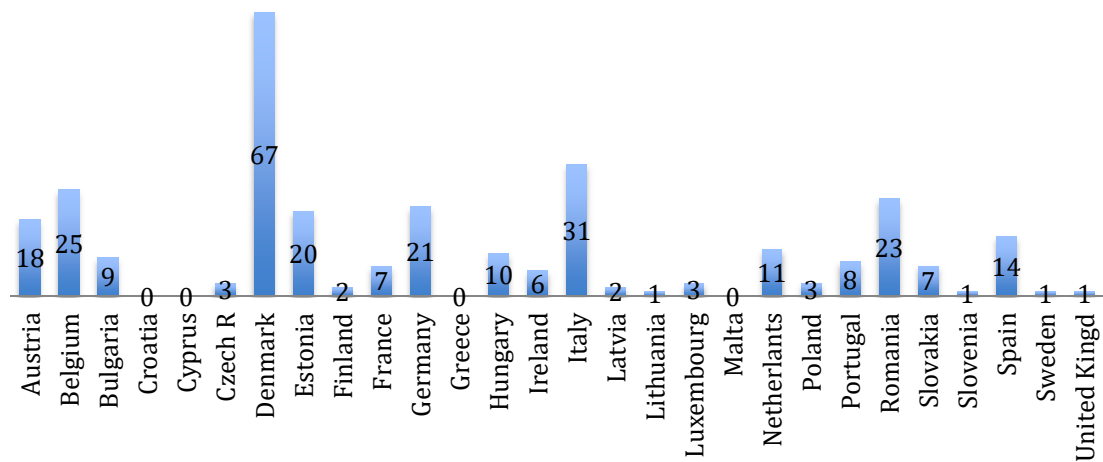
■ Pyt. Prawne

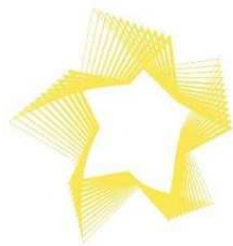

Sądy Polskie złożyli 104 pytań prejudycjalnych od roku 2009. Sądy 13 krajów członkowskich złożyło więcej niż 100 pytań.

Pytania prejudycjalne w zakresie praw podstawowych

■ Prawa podst.

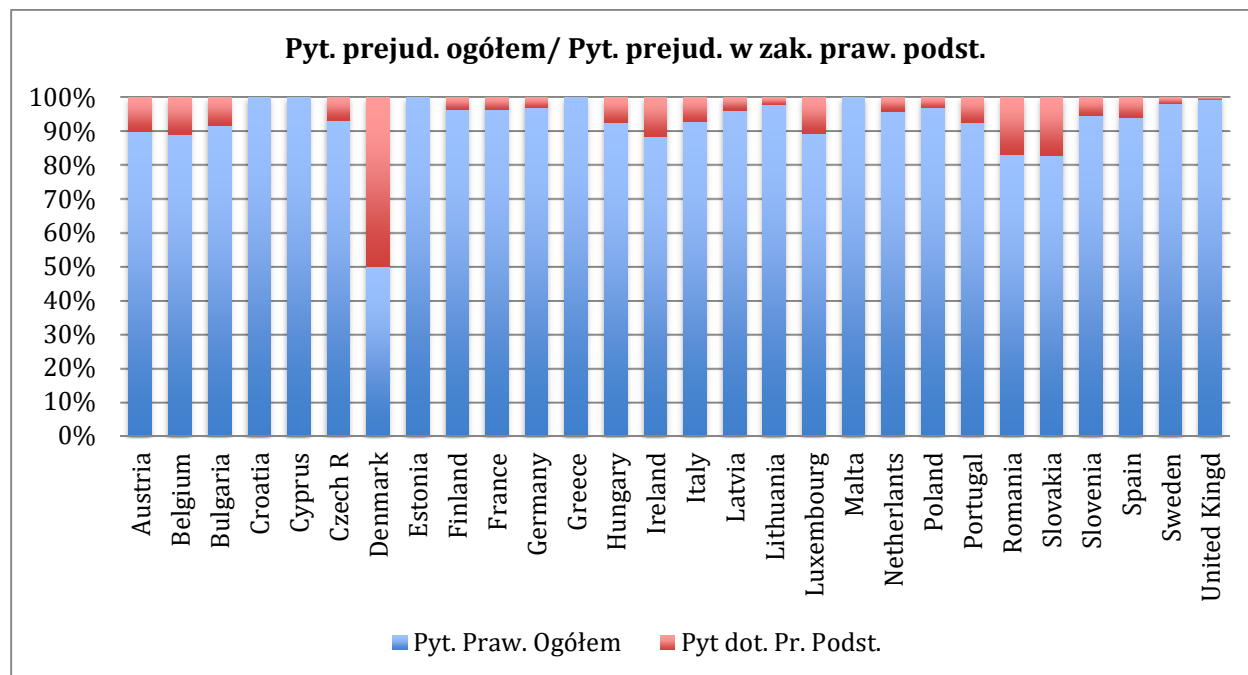
The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Polska złożyła 3 pytania prejudycjalne w zakresie Karty Praw Podstawowych. W tym zakresie

- 17 krajów złożyło mniej niż 10 pytań prejudycjalnych
- 5 krajów złożyło od 10 do 20 pytań prejudycjalnych
- 4 krajów złożyło od 20 do 31 pytań prejudycjalnych
- 1 kraj – Dania – złożyło 67 pytań prejudycjalnych

W związku z powyższym, będziemy teraz sprawdzać procentowo relację pomiędzy ogólną liczbą spraw prejudycjalnych złożonych przez sądy Państw członkowskich do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej a sprawami złożonymi w zakresie praw podstawowych, zawsze przez sądów krajowych.

Jak da się zauważyć, wszystkie sądy krajowe mają do dzisiaj trudność w korzystaniu z przepisów Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, przy sformułowaniu pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

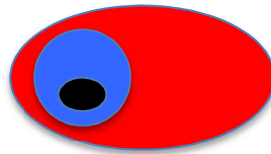
Definicja: przez „**unijny wzorzec kontroli**”, rozumiemy przepisy prawa unijnego, które są wykorzystane przy sformułowaniu pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości. Unijny wzorzec kontroli to jest ten segment przepisów prawnych, stosujących się do konkretnej sprawy i pochodzące z prawa Unii Europejskiej.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Przepisy Unijne
stosowane do sprawy

Przepisy krajowe
stosowane do sprawy

Unijny wzorzec kontroli

Po wejściu w życie Traktatu Lizbońskiego, wzorzec kontroli może w rzeczywistości nabierać złożoną postać, dwuczłonową lub trójczłonową. Albowiem obok przepisów materialnych lub instytucjonalnych, stosujemy postanowienia ogólnych Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wśród których są zasada spójności działania Unii oraz zasada równości kobiet i mężczyzn. Unijny wzorzec kontroli jest uzupełniony przepisami Karty Praw Podstawowych.

I.4. Podstawy stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej

Podstawami stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej są: artykuły 6 Traktatu Lizbońskiego o Unii Europejskiej, art. 51 Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Dla niektórych z tych praw należy też Postanowienia ogólne TFUE (art. 7-17 TFUE) oraz postanowienia zawarte w Części drugiej TFUE, pt. Niedyskryminacja i Obywatelstwo Unii (art. 18-25 TFUE).

Artykuł 6 TUE – Karta Praw Podstawowych (streszczenie)

1. Unia uznaje prawa, wolności i zasady określone w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (...), która ma taką samą moc prawną jak Traktaty. Postanowienia Karty w żaden sposób nie rozszerzają kompetencji Unii określonych w Traktatach.

Prawa, wolności i zasady zawarte w Karcie są interpretowane zgodnie z postanowieniami ogólnymi określonymi w tytule VII Karty regulującymi jej interpretację i stosowanie (...)

2. (...)

3. Prawa podstawowe, zagwarantowane w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

wspólnych Państwom Członkowskim, stanowią część prawa Unii jako zasady ogólne prawa.

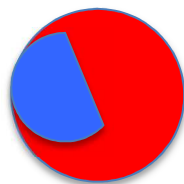
Artykuł 51 Karty Praw Podstawowych umożliwia wyjaśnienie charakteru funkcjonalnego Karty Praw Podstawowych UE w stosunku do Prawa Unii Europejskiej.

Artykuł 51 Zakres zastosowania. 1. Postanowienia niniejszej Karty mają zastosowanie do instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii przy poszanowaniu zasady pomocniczości oraz do Państw Członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii. Państwa te szanują zatem prawa, przestrzegają zasad i popierają ich stosowanie zgodnie ze swymi odpowiednimi uprawnieniami i w poszanowaniu granic kompetencji Unii powierzonych jej w Traktatach. 2. Niniejsza Karta nie rozszerza zakresu zastosowania prawa Unii poza kompetencje Unii, nie ustanawia nowych kompetencji ani zadań Unii, ani też nie zmienia kompetencji i zadań określonych w Traktatach.

Należy mieć na uwadze: przed stosowaniem Karty Praw Podstawowych, należy przede wszystkim sprawdzać czy:

- a) materia określonej sprawy należy do kompetencji prawa Unii Europejskiej;
- b) relacje między prawem, który stosujemy a Karty. Mianowicie w jaki sposób przepisy Karty Praw Podstawowych powinny służyć określeniu prawnej pozycji indywidualnych podmiotów, do których stosuje się (przepisów) prawa Unii Europejskiej w konkretnej sprawie.

Zakres kompetencji
prawa UE

Zakres kompetencji
prawa krajowego

W każdej sprawie związanej z Prawem Unii Europejskiej, Karta Praw Podstawowych się stosuje tylko do zakresu kompetencji prawa UE; w prawie krajowym sprawa ta przedstawia się nieco inaczej, w zależności od miejsca źródeł prawa międzynarodowego w prawie krajowym.

Ważne:

Sprawdzanie tych dwóch elementów to pierwsze kroki „testu” stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Wniosek: Niewolno stosować Karty Praw Podstawowych jako samodzielny przepis prawa UE (co najmniej wobec Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej)

Przykład:

Postanowienie Trybunału (ósma izba) z dnia 26 października 2017 r.
Caixa Económica Montepio Geral przeciwko Carlos Samuel Pimenta Marinho i inni.
Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunal Judicial da Comarca de Braga. Odesłanie prejudycjalne - Karta praw podstawowych Unii Europejskiej - Artykuły 21 i 38 - Niedyskryminacja - Ochrona konsumentów - Umowa o kredyt bankowy - Pytanie, które nie dotyczy normy prawa UE, innej niż te zawarte w karcie Praw Podstawowych - Oczywiście brak właściwości Trybunału.
Sprawa C-333/17.

TRYBUNAŁ (ósma izba), w składzie: M. Safjan (Polska), pełniący funkcję prezesa izby (sprawozdawca), MM. D. Šváby i M. Vilaras, sędziowie, Rzecznik generalny: pan E. Tanchev (Bułgaria),

Dziedzina: Prawa podstawowe – Karta Praw Podstawowych

Stan Faktyczny:

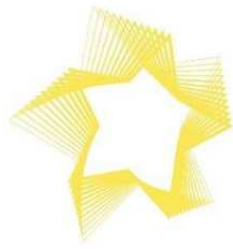
W dniu 21 czerwca 2013 r. została podpisana umowa pożyczki w formie aktu prywatnego, między wierzycielem a Pimenta & Sobrinhos Madeiras LDA, Panem Carlos Samuel Pimenta Marinho, P. działając we własnym imieniu, jak również jako partnera, menedżera i przedstawiciela firmy, P. Marią de Lurdes Pimenta Marinho Coelho Daniel Marinho Pimenta i P. Verą da Conceição Pimenta Marinho (zwaną dalej "umowa z dnia 21 czerwca 2013 r. ").

Problem Prawny:

Art. 1 dekretu z mocą ustawy nr 32765 z dnia 29 kwietnia 1943 r., umożliwia banków udzielenie pożyczki na podstawie aktu prywatnego. To stanowi odstępstwo od ogólnych zasad ustanowionych w art. Art. 1143 Portugalskiego kodeksu cywilnego, a mianowicie wymóg ustanowienia pożyczki w formie aktu notarialnego dla innych przedsiębiorstw i obywateli

Przepis prawny:

[Art. 1143 Portugalskiego Kodeksu Cywilnego: Artykuł 1143 - (Forma)
Bez uszczerbku dla przepisów szczególnego prawa, umowa pożyczki o wartości większej niż 25 000 EUR jest ważna tylko wtedy, gdy jest zawarta w drodze aktu publicznego lub w postaci prywatnego aktu notarialnego i umowa o wartości większej niż 2500 EUR, jest podpisana przez pożyczkobiorcę.]

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Problem związany z Kartą Praw Podstawowych:

Takie odmienne traktowanie wydaje się sprzeczne z podstawowym prawem do ochrony konsumenta, przewidzianym w art. 38 [Karty], jak również z podstawowym prawem do równości traktowania obywateli i przedsiębiorstw, określone w art. 21 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Argumenty TS UE:

1) **TS może wykonać wykładnię prawa UE jedynie w granicach kompetencji UE:** wniosek o trybie prejudycjalnym (art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu UE) dotyczy wykładnie przepisów prawa Unii Europejskiej mających zastosowanie przed sądem krajowym. W tym zakresie, Trybunał Sprawiedliwości (TS) w ramach prejudycjalnego trybu orzekania może, zgodnie z utrwalonym orzecnictwem, może dokonywać wykładni prawa Unii wyłącznie w granicach kompetencji przyznanych Unii (postanowienie w sprawie Listopad 2016, Pardue, C-321/16, niepublikowane, EU: C: 2016: 871, punkt 16 i przytoczone tam orzecznictwo).

2) **Pytanie w niniejszej sprawie dotyczy wykładni art. 21 i 38 Karty.**

3) **Karta Praw Podstawowych nie rozszerzy sama w sobie zakres kompetencji UE.** Art. 51 ust. 1 Karty stanowi, że postanowienia tej karty są adresowane do państw członkowskich (**uwaga:** i do samej Unii) tylko wtedy, gdy wdrażają one prawo Unii. Artykuł 6 ust. 1 TUE, podobnie jak art. 51 ust. 2 Karty, stanowi, że postanowienia Karty w żaden sposób nie rozszerzają zakresu stosowania prawa Unii poza kompetencje Unii określonych w traktatach (postanowienie z dnia 10 listopada 2016 r. Pardue, C-321/16, niepublikowany, EU: C: 2016: 871, pkt 18 i cytowane tam przypadki).

4) **Trybunał nie może się zająć sprawami nie objętymi zakresem prawa Unii:** przepisy Karty same w sobie nie mogą być podstawą orzekania Trybunału: Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału, w sytuacji gdy sytuacja prawna nie jest objęta zakresem prawa Unii, Trybunał nie jest właściwy do zajmowania się nim. Jakiegokolwiek powołane przepisy Karty nie są podstawą same w sobie opierania tej kompetencji (wyrok z 26 lutego 2013 r., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU: C: 2013: 105, ust. 22, i kolejność z 10 listopada 2016 r., Pardue, C- 321/16, niepublikowane, EU: C: 2016: 871, poz. 19).

5) **W sprawie brak określonych przepisów prawa UE, poza tymi, zawartymi w Karcie:** W niniejszej sprawie należy zauważyć, że postanowienie odsyłające nie zawiera elementów pozwalających wnioskować, że spór przed sądem krajowym dotyczył

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

wykładni lub stosowania przepisu prawa Unii innego niż zawarte w Karcie a to dlatego, że

5.1. Z jednej strony postanowienie sądu krajowego w żaden sposób nie dowodzi, że postępowanie przed sądem krajowym dotyczy przepisów krajowych wdrażających prawo Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 karty (zob. podobnie, postanowienie z dnia 10 listopada 2016 r., Pardue, C-321/16, niepublikowane, EU: C: 2016: 871, poz. 20).

5.2. Z drugiej strony, nawet gdyby sąd krajowy stwierdził, że spór przed sądem krajowym mieści się w zakresie prawa Unii, o ile ochrona konsumenta jest uznana w art. 38 karty, w postanowieniu odsyłającym nie ma nic, co wskazywałoby, że do tego sporu ma zastosowanie akt prawa Unii dotyczący ochrony konsumenta, poza Kartą.

Konkluzja TS:

Trybunał nie ma jurysdykcji w tej sprawie. Mając na względzie wszystkie powyższe rozważania, na podstawie art. 53 ust. 2 regulaminu Sądu należy stwierdzić, że Trybunałowi w sposób oczywisty nie przysługuje jurysdykcja do udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne stosowane przez Sąd Okręgowy w Comarca de Braga (sąd rejonowy w Bradze).

Nasze uwagi i komentarzy:

Wstawione pytanie Mógłby, wspominać dyrektywę:
DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. U. L 133, 22.5.2008, p.66)

Cele

Rozwój bardziej przejrzystego i efektywnego rynku kredytowego w obszarze bez granic wewnętrznych, dla wspierania rozwoju działalności transgranicznej
Należy umożliwić, aby swobodny przepływ ofert kredytowych odbywał się na optymalnych warunkach, zarówno dla tych, którzy kredyty oferują, jak i dla tych, którym są one potrzebne przy właściwym uwzględnieniu specyficznych sytuacji w poszczególnych państwach członkowskich

Dobra prawnie chronione

- 1) promowania odpowiedzialnych praktyk na wszystkich etapach kredytowych stosunków umownych.
- 2) wystarczające informacji dla decyzji kredytowych oraz wystarczających informacji dotyczących kredytu

3) Niniejsza dyrektywa nie reguluje kwestii związanych z ważnością umów o kredyt. Państwa członkowskie mogą zatem w tej dziedzinie utrzymywać lub wprowadzać przepisy krajowe zgodne z prawem wspólnotowym.

Podstawowe środki normatywne

Dyrektywa wymaga tzw. „pełnej harmonizacji”: państwa członkowskie nie powinny mieć możliwości utrzymywania ani wprowadzania przepisów krajowych innych niż ustanowione w niniejszej dyrektywie. Ograniczenia te jednak powinny mieć zastosowanie wyłącznie w zakresie, w jakim przepisy zostały zharmonizowane w niniejszej dyrektywie (art. 22).

Wpływ dyrektywy na rzeczywistości: kazusy.

Dyrektywa ta została poddana wielu pytań prejudycjalnych i nastąpili w związku z jej wykładnią interesujące orzeczenia TS. Można ich znaleźć w podanej poniżej stronie.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?qid=1524377672566&uri=CELEX%3A32008L0048>

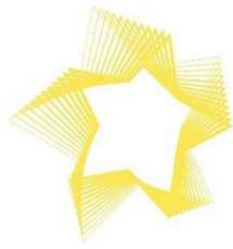
Uwagi:

Uważamy, że skorzystanie z dyrektywy oraz (ewentualnie) z innych wzorców dotyczących działania podmiotów kredytowych, razem z powołanymi przepisami KPP, mógłby prowadzić TS do wydania wyroku w tym zakresie. Co do możliwych odpowiedzi:

1) Skoro umożliwienia bankom udzielenia pożyczek przy zachowaniu mniejszego poziomu formalności wywodzi się z prawa minionego okresu, gdzie banki w rzeczywistości spełnili funkcje prawne związane ze wspieraniem gospodarką narodową. Dzisiaj we warunkach rynku wewnętrznego należało by zapewnić właściwą protekcję konsumenta zgodnie z prawem UE. Jednakże, skoro ważność umowy wykracza poza granicami dyrektywy, jedyną odpowiedź, która TS mógłby udzielić, jest to, że: prawo Unii Europejskiej nie stój na przeszkodzie aby zapewnić właściwą ochronę dla konsumenta, przy wprowadzeniu co najmniej równości w formalności do przestrzegania dla udzielenia pożyczki od podmiotu profesjonalnego w stosunku do innych podmiotów...

2) Trybunał mógł by też odpowiadać, że obowiązki narzucone przez dyrektywę na podmiot prowadzący działalność kredytowa są wystarczające w perspektywie prawa Unii Europejskiej. Skoro jednak ważność umowy nie podlega dyrektywie, należy do odpowiedzialności ustawodawcy (lub sądu) krajowego zapewnić przestrzeganie równości i chronić praw konsumentów w tym zakresie...

I.5. Inne kazusy odrzucenia pytań prejudycjalnych dotyczących ochrony praw podstawowych

Zasady cele i zadania określone w traktatach, niedyskryminacja; Prawa podstawowe, Karta Praw Podstawowych

C-264/12 - Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins Postępowanie główne Postanowienie Trybunału (szósta izba) z dnia 26 czerwca 2014 r. Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins przeciwko Fidelidade Mundial – Companhia de Seguros SA Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunal do Trabalho do Porto
Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 53 § 2 regulaminu postępowania – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Przepisy krajowe przewidujące obniżenie wynagrodzenia dla niektórych pracowników sektora publicznego – Niewprowadzenie w życie prawa Unii – Oczywisty brak właściwości Trybunału

Swoboda przedsiębiorczości, konkurencja, uzgodnione praktyki

C-497/12 - Gullotta i Farmacia di Gullotta Davide & C. Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 2 lipca 2015 r. Davide Gullotta i Farmacia di Gullotta Davide & C. Sas przeciwko Ministero della Salute i Azienda Sanitaria Provinciale di Catania Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunale Amministrativo Regionale della Sicilia Odesłanie prejudycjalne – Artykuły 49 TFUE, 102 TFUE i 106 TFUE – Swoboda przedsiębiorczości – Zasada niedyskryminacji – Nadużycie pozycji dominującej – Artykuł 15 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Niedopuszczalność Sprawa C-497/12

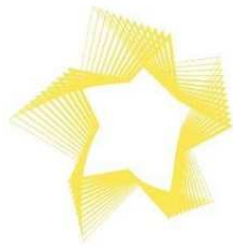
Jak jednak zauważył rzecznik generalny w pkt 79–82 swej opinii, odesłanie prejudycjalne nie zawiera żadnego wyjaśnienia, dlaczego sąd odsyłający uważa, że przepisy będące przedmiotem postępowania głównego są sprzeczne z art. 102 TFUE i 106 TFUE. Brak jest w nim zwłaszcza wyjaśnienia, dlaczego przepisy te mogą doprowadzić do nadużywania przez farmaceutów ich pozycji. (p. 25)

Prawa podstawowe – Karta Praw Podstawowych

C-488/12 - Nagy i in. Postanowienie Trybunału (ósma izba) z dnia 10 października 2013 r. Nagy Sándor i in. przeciwko Hajdú-Bihar megyei Kormányhivatal i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Debreceni Munkaügyi Bíróság Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 30 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Wprowadzenie w życie prawa Unii – Brak – Oczywisty brak właściwości Trybunału. Sprawy połączone C-488/12, C-489/12, C-490/12, C-491/12 i C-526/12

Zasady, cele i zadania określone w Traktatach - obywatelstwo Unii

C-483/12 - Pelckmans Turnhout Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 8 maja 2014 r. Pelckmans Turnhout NV przeciwko Walter Van Gastel Balen NV i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Grondwettelijk Hof

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Odesłanie prejudycjalne – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Zasady równości i niedyskryminacji – Wprowadzanie w życie prawa Unii – Zakres stosowania prawa Unii – Brak – Brak właściwości Trybunału

Zbliżanie ustawodawstw – ochrona konsumentów

C-153/13 – Pohotovost'. Postanowienie Trybunału (ósma izba) z dnia 3 kwietnia 2014 r. Pohotovost' s. r. o. przeciwko Jánowi Soroce. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Okresný súd Bardejov. Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 93/13/EWG – Stosowanie *ratione temporis* – Okoliczności faktyczne, które miały miejsce przed przystąpieniem Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej – Oczywiście brak właściwości Trybunału

Zbliżanie ustawodawstw – polityka socjalna

C-614/12 - Dutka i Sajtos Postanowienie Trybunału (ósma izba) z dnia 16 stycznia 2014 r. József Dutka i Csilla Sajtos przeciwko Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal i Budapest Főváros VI. Ker. Önkormányzata. Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 30 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Wprowadzenie w życie prawa Unii – Brak – Oczywiście brak właściwości Trybunału. Sprawy połączone C-614/12 i C-10/13

Zasady, cele i zadania określone w traktatach. Prawa podstawowe - Karta praw podstawowych

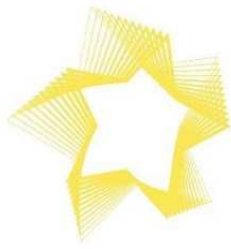
Sprawa C-332/13. Postanowienie Trybunału (ósma izba) z dnia 16 stycznia 2014 r. Ferenc Weigl przeciwko Nemzeti Innovációs Hivatal. Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 30 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Wprowadzenie w życie prawa Unii – Brak – Oczywiście brak właściwości Trybunału

Prawa podstawowe – Karta Praw Podstawowych – polityka socjalna:

postanowienia Karty nie mogą być samodzielną podstawę kontroli i powołane przepisy muszą mieć na celu wprowadzenie w życie prawa Unii.

Sprawa C-265/13 - Torralbo Marcos. Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 27 marca 2014 r. Emiliano Torralbo Marcos przeciwko Korota SA i Fondo de Garantía Salarial. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Juzgado de lo Social nº 2 de Terrassa. Odesłanie prejudycjalne – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – **Artykuł 47 – Prawo do skutecznego środka prawnego – Opłaty sądowe związane z wniesieniem apelacji w dziedzinie prawa socjalnego – Wprowadzanie w życie prawa Unii** – Brak – Zakres stosowania prawa Unii – Brak właściwości Trybunału

Zakres stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w odniesieniu do działań państw członkowskich został określony w jej art. 51 ust. 1, zgodnie z którym postanowienia karty mają zastosowanie do państw członkowskich tylko w sytuacji, gdy

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

stosują one prawo Unii. Artykuł 51 ust. 1 karty potwierdza utrwalone orzecznictwo Trybunału, zgodnie z którym prawa podstawowe chronione w porządku prawnym Unii znajdują zastosowanie we wszystkich sytuacjach podlegających prawu Unii, ale nie poza takimi sytuacjami. Tymczasem jeżeli stan prawny nie jest objęty zakresem stosowania prawa Unii, Trybunał nie jest właściwy do jego oceny, a przytaczane ewentualnie postanowienia karty nie mogą stanowić samodzielnej podstawy do nadania mu takiej właściwości.

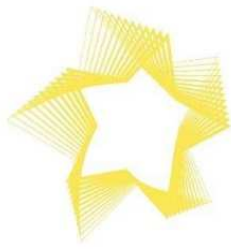
W pierwszej kolejności przepisy krajowe nakładające opłaty sądowe związane z wniesieniem apelacji w dziedzinie prawa socjalnego, które, ogólnie ujmując, regulują pewne opłaty w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, nie mają na celu wprowadzenia w życie przepisów prawa Unii. Ponadto prawo to nie zawiera żadnego uregulowania specyficznego dla tej dziedziny lub mogącego mieć wpływ na omawiane przepisy krajowe. (por. pkt 28–30, 32; sentencja)

Zasady, cele i zadania określone w traktatach: postanowienia Karty mają stosowanie do Państw, tylko wtedy gdy stosują prawo Unii, nie poza nimi; postanowienie odsyłające powinno zawierać właściwych elementy prawa Unii, które nie mogą ograniczyć się do przepisów Karty.

Sprawa C-258/13 - Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio. Postanowienie Trybunału (druga izba) z dnia 28 listopada 2013 r. Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio Lda przeciwko Instituto da Segurança Social IP Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez 5a Vara Cível de Lisboa Odesłanie prejudycjalne – **Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Prawo do skutecznego środka prawnego – Osoby prawne o celu zarobkowym – Pomoc prawna – Brak powiązania z prawem Unii** – Oczywisty brak właściwości Trybunału 18. *W tej kwestii należy przypomnieć, że zakres stosowania karty w odniesieniu do działań państw członkowskich został określony w jej art. 51 ust. 1, zgodnie z którym postanowienia karty mają zastosowanie do państw członkowskich tylko w sytuacji, gdy stosują one prawo Unii (wyrok z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie C-617/10 Åkerberg Fransson, pkt 17).*

19. *... utrwalone orzecznictwo, zgodnie z którym prawa podstawowe chronione w porządku prawnym Unii znajdują zastosowanie we wszystkich sytuacjach podlegających prawu Unii, ale nie poza takimi sytuacjami (zob. podobnie postanowienie z dnia 14 grudnia 2011 r. w sprawach połączonych C-483/11 i C-484/11 Boncea i in., pkt 29; a także ww. wyrok w sprawie Åkerberg Fransson, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo).*

20. *... jeżeli stan prawny nie jest objęty zakresem stosowania prawa Unii, Trybunał nie jest właściwy do jego oceny, a przytaczane ewentualnie postanowienia karty nie mogą stanowić samodzielnej podstawy do nadania mu takiej właściwości (zob. podobnie postanowienie z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie C-466/11 Currà i in., pkt 26; a także ww. wyrok w sprawie Åkerberg Fransson, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo).*

21. Postanowienie odsyłające nie zawiera tymczasem żadnego konkretnego elementu pozwalającego przyjąć, że przedmiotem postępowania głównego jest wykładnia lub stosowanie przepisu prawa Unii innego niż postanowienia zawarte w karcie (zobacz postanowienia z dnia 7 lutego 2013 r.: w sprawie C-498/12 Pedone, pkt 14; w sprawie C-499/12 Gentile, pkt 14; a także z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie C-73/13 T, pkt 13).

22. Mając bowiem na uwadze okoliczność, że dyrektywa 2003/8 nie przewiduje przyznania pomocy prawnej osobom prawnym (zob. ww. wyrok w sprawie DEB, pkt 43), należy wskazać, po pierwsze, że dyrektywa ta nie znajduje zastosowania do sporu w postępowaniu głównym.

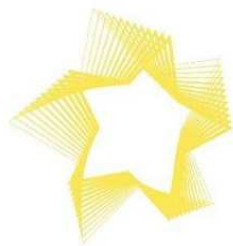
23. Po drugie, należy stwierdzić, że w odróżnieniu od sprawy DEB, w której został wydany wspomniany powyżej wyrok i w której Trybunał dokonał wykładni art. 47 karty w ramach postępowania o stwierdzenie odpowiedzialności państwa wszczętego w oparciu o prawo Unii, postanowienie odsyłające w niniejszej sprawie nie zawiera żadnego konkretnego elementu pozwalającego przyjąć, że Sociedade Agrícola złożyła wniosek o przyznanie jej pomocy prawnej do celów powództwa mającego za przedmiot ochronę praw przyznanych jej przez prawo Unii.

Zasady, cele i zadania określone w traktatach: zawieszenie postępowanie na czas nieokreślony, w stosunku do osoby chorej nieuleczalną chorobą, którą nie może świadomie uczestniczyć w postępowaniu.

Sprawa C-224/13 - Lorrain Postanowienie Trybunału (szósta izba) z dnia 7 listopada 2013 r. Procuratore della Repubblica presso il Tribunale di Cagliari przeciwko Sergio Alfonso Lorrain Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunal di Cagliari. Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 53 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem – Prawa podstawowe – Przewlekłość postępowania karnego – Zawieszenie postępowania karnego na czas nieokreślony w przypadku choroby oskarżonego powodującej jego niezdolność do świadomego udziału w postępowaniu – Nieuleczalna choroba oskarżonego – Brak wprowadzenia w życie prawa Unii – Oczywisty brak właściwości Trybunału

10 W pytaniach prejudycjalnych sąd krajowy zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 47 ust. 2 karty i art. 6 ust. 1 EKPC należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one ustawodawstwu krajowemu, które przewiduje zawieszenie postępowania na czas nieokreślony wobec oskarżonych, którzy nie mogą, ze względu na nieodwracalną chorobę, świadomie uczestniczyć w toczącym się przeciwko nim postępowaniu karnym.

11 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 51 ust. 1 karty postanowienia karty mają zastosowanie do "państw członkowskich jedynie wtedy, gdy stosują one prawo Unii". Ograniczenie to nie zostało zmienione w wyniku wejścia w życie w dniu 1 grudnia 2009 r. Traktatu lizbońskiego, z którego zgodnie z art. 6 ust. 1 TUE Karta ma taką samą moc prawną, jak Traktaty. W rzeczywistości artykuł ten stanowi, że postanowienia karty

nie rozszerzają w żaden sposób kompetencji Unii Europejskiej określonych w traktatach (zarządzenie z 7 lutego 2013 r., Pedone, C-498/12, punkt 12).

12 Z postanowienia odsyłającego wynika jednak, że pytania prejudycjalne odnoszą się wyłącznie do przepisów prawa włoskiego dotyczących postępowania karnego, a nic w tej kolejności nie sugeruje, że przepisy te mają na celu wdrożenie prawa Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 karty.

13 Ponadto, chociaż prawo każdej osoby do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, przez sąd, który orzeka co do meritum wniesionego do niej zarzutu karnego, zgodnie z art. 6 ust. 1 EKPC stanowi faktycznie ogólną zasadę prawa UE i została powtórzona w art. 47 karty (zob. Podobnie, w szczególności, wyrok z dnia 22 grudnia 2010 r., DEB, C-279/09, ECR, str. I-13849, pkt 29 oraz postanowienie z dnia 1 marca 2011 r., Chartry, C-457/09, ECR I-819, pkt 25), prawdą jest, że postanowienie odsyłające nie zawiera uznać, że przedmiot postępowania przed sądem krajowym dotyczy wykładni lub stosowania prawa Unii innego niż te, które są zawarte w karcie.

14 Wynika z tego, że właściwość Trybunału w zakresie udzielenia odpowiedzi na niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie została wykazana.

15 W tym kontekście, na podstawie art. 53 § 2 regulaminu, należy zauważyć, że Trybunał jest w sposób oczywisty niezdolny do udzielenia odpowiedzi na pytania przedłożone przez Trybunał w Cagliari.

Rozdział II

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości

SPIS TREŚCI: Wprowadzenie do systematyki Karty; 1. Godność; Godność; 2. Wolności; 3. Równość; 4. Solidarność; 5. Prawa obywatelskie; 6. Sprawiedliwość; 7. Postanowienia ogólne dotyczące wykładni i stosowania Karty.

Wprowadzenie do systematyki Karty:

Systematyka Karty jest wyrażona w jej Preambule, który podkreśli, że realizowanie pokojową przyszłość oparta na narastającą prawną bliskość (**coraz ściślejszy związek**), wymaga, aby narody Europy opierały się **na wspólnych wartościach**. Wartości te są rezultatem **duchowo-religijnego i moralnego dziedzictwa Europy**. Jeżeli chodzi o wyraz „moralny”, jej pochodzenie wywodzi się prawdopodobnie z praindoeuropejskiego *meh, który ma w sobie znaczenie związane z zakazem. Chodzi o relację ze zachowaniem, więc o ocenie i regulowanie tego zachowania poprzez przykazy i zakazy. Relacja ze starogreckim ἠθικός, wyjaśni się z relacją do ἔθος, pochodzący z kolej od ἔθω.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

One są pochodne z praindoeuropejskiego *swe-d^h, które łączy zaimek *swe (swe - się) z d^heh₁ (ustawić). Wyrazy te są ekwiwalentne do oũ (hoũ, „on”) + τίθημι (ustawić). Relacja moralności z charakterem człowieka, z obyczajem, łączy to z punktu widzenia filozoficznego: a) z celami do których ludzkie zachowanie ma być ukierunkowany, ale również z b) motywami (pobudkami) ludzkiego zachowania. Regulowanie te często odwrotne tendencje jest celem prawa. Do tego zmierzają wartości, na których opiera się Unia Europejska, zgodnie z preambułą Karty, a mianowicie, godność osoby ludzkiej, wolność, równość i solidarność. Postawienie **jednostkę w centrum swych działań**, wymaga aby Unia, ustanowiła też obywatelstwo Europejskie i przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Obecny status Karty praw podstawowych, który jest funkcjonalny do przekazanych kompetencji i nie ma charakteru autonomicznego, jak rozdział VII Karty wykazuje. Wyraża dwoistość procesu integracji europejskich: z jednej strony realizuje cele integracji europejskiej, a z drugiej próbuje kontrolować motywacji do działania firm w obecny społeczeństwie technologicznym

Z punktu widzenie systematycznego więc, karta zawiera VII rozdziałów: 1.

Godność (art. 1-5); 2. Wolności (art. 6-19); 3. Równość (art. 20-26); 4. Solidarność (art. 27-38); 5. Prawa obywatelskie (art. 39-46); 6. Sprawiedliwość (art. 47-50); 7. Postanowienia ogólne dotyczące wykładni i stosowania karty (art. 51-54). Rozdział 1 (Godność) zawiera następujących artykułów: 1. Godność człowieka; 2. Prawo do życia; 3. Prawo człowieka do integralności; 4. Zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania; 2 Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej. Rozdział 2, poświęcone wolnościom, zawiera artykułów: 6. Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego; 7. Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego; 8. Ochrona danych osobowych (kontrola niezależnego organu); 9. Prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny; 10. Wolność myśli, sumienia i religii; 11. Wolność wypowiedzi i informacji; 12. Wolność zgromadzania się i stowarzyszania się, 13. Wolność sztuki i nauki, 14. Prawo do nauki, 15. Wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy, 16. Wolność prowadzenia działalności gospodarczej, 17. Prawo własności, 18. Prawo do azylu, 19. Ochrona w przypadku usunięcia z terytorium państwa, wydalenia lub ekstradycji. Rozdział 3, równość, składa się następującymi artykułami: 20. Równość wobec prawa 21. Niedyskryminacja; 22. Różnorodność kulturowa, religijna i językowa; 23. Równość kobiet i mężczyzn; 24. Prawa dziecka; 25. Prawa osób w podeszłym wieku; 26. Integracja osób niepełnosprawnych; Rozdział 4, solidarność zawiera następujących artykułów: 27. Prawo pracowników do informacji i konsultacji w ramach przedsiębiorstwa (prawo Unii oraz ustawodawstwo i praktyki krajowe); 28. Prawo do rokowań i działań zbiorowych; 29. Prawo dostępu do pośrednictwa pracy; 30. Ochrona w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy; 31. Należyte i sprawiedliwe warunki pracy, 32. Zakaz pracy dzieci i ochrona młodocianych w pracy, 33. Życie rodzinne i zawodowe, 34. Zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna, 35. Ochrona

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

zdrowia, 36. Dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, 37. Ochrona środowiska 38. Ochrona konsumentów. Rozdział V, Prawa obywatelskie: 39. Prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego; 40. Prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych; 41. Prawo do dobrej administracji, 42. Prawo dostępu do dokumentów, 43. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, 44. Prawo petycji, 45. Swoboda przemieszczania się i pobytu, 46. Opieka dyplomatyczna i konsularna. Rozdział VI, Wymiar sprawiedliwości: 47. Prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu (prawa i wolności gwarantowane przez prawo Unii), 48. Domniemanie niewinności i prawo do obrony, 49. Zasady legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary 50 Zakaz ponownego sądzenia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary. Rozdział 7, Postanowienia ogólne dotyczące wykładnie i stosowania Karty: 51. Zakres zastosowania (wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii), 52. Zakres i wykładnia praw i zasad, 53. Poziom ochrony, 54. Zakaz nadużycia praw.

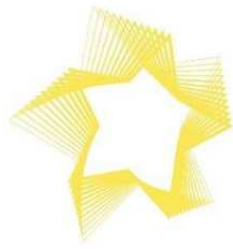
Poniżej będziemy analizowali w jaki sposób orzecznictwo TS, który powołuje się na prawa podstawowe skorzysta z przepisów Kart. Nie wszystkie przepisy Karty są wykorzystane jednakowo: fakty, że wiele zasad wywodzących się z tradycji konstytucyjnych Państw członkowskich zostały wprowadzone w Traktatach, że wiele przepisów traktatowych odzwierciedlają już wymogi Karty oraz, że stosowanie zasad zawartych w Karcie wymaga stosownego prawodawstwa instytucji europejskiej, są przyczyną tego zjawiska. Faktem jest też, że nabieranie charakter pozytywno-prawne przez Kartę wydaje się osłabić w pewnym sensie, znaczenie niektórych z jej zawartości. Może wynikać to także z pewnego kryzysu zarówno integracji Europejskiej jak i roli Rady Europy.

Jednocześnie debata o Karcie jest obowiązkową drogą, chociaż nie jedyną, aby przedyskutować znacznie człowieka w Europejskim i światowym społeczeństwie technologicznym.

1. Godność

ARTYKUŁ 1 - GODNOŚĆ CZŁOWIEKA

Godność człowieka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

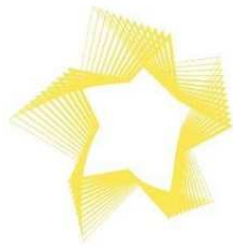
“in action”

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości - polityka azylowa: wywiad i pytania prowadzone znajdują istotne ograniczenie w szanowaniu godności człowieka. Ponadto, azylant nie jest przestępcą i nie powinno zostać domniemany jako takiego.

C-148/13 – A. Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 2 grudnia 2014 r. A i in. przeciwko Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Raad van State. Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Dyrektywa 2004/83/WE – Minimalne normy dotyczące warunków przyznania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej – Artykuł 4 – Ocena faktów i okoliczności – Szczegółowe zasady oceny – Uwzględnienie określonych dowodów – Zakres uprawnień właściwych organów krajowych – Obawa przed prześladowaniem ze względu na orientację seksualną – Różnice między z jednej strony ograniczeniami odnoszącymi się do sprawdzania oświadczeń oraz dokumentacji lub innego materiału dowodowego w odniesieniu do podnoszonej orientacji seksualnej osoby ubiegającej się o azyl oraz z drugiej strony ograniczeniami odnoszącymi się do sprawdzania tych elementów w odniesieniu do innych powodów prześladowania – Dyrektywa 2005/85/WE – Minimalne normy dotyczące procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich – Artykuł 13 – Wymogi dotyczące przesłuchania – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 1 – Godność człowieka – Artykuł 7 – Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego. Sprawy połączone od C-148/13 do C-150/13

O ile przesłuchania obejmujące stereotypowe pojęcia mogą stanowić użyteczne narzędzie pozostające w dyspozycji właściwych organów dla potrzeb tej oceny, o tyle ocena wniosków o udzielenie statusu uchodźcy wyłącznie na podstawie stereotypowych pojęć kojarzonych z osobami homoseksualnymi nie spełnia wymogów wskazanych powyżej przepisów, ponieważ nie pozwala na uwzględnienie przez te organy indywidualnej i osobistej sytuacji konkretnej osoby ubiegającej się o azyl. Niezdolność osoby ubiegającej się o azyl do udzielenia odpowiedzi na takie pytania nie może zatem sama w sobie stanowić wystarczającego powodu dla potrzeb stwierdzenia braku wiarygodności wnioskodawcy. (por. pkt 62–63, 72; sentencja)

Artykuł 4 dyrektywy 2004/83 w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości] przyznawanej ochrony, czytany w świetle art. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by w ramach badania faktów i okoliczności dotyczących podnoszonej orientacji seksualnej osoby ubiegającej się o azyl, której wniosek motywowany jest obawą przed prześladowaniem ze względu na tę orientację, właściwe organy krajowe przeprowadzały szczegółowe przesłuchania na okoliczność praktyk seksualnych osoby ubiegającej się o azyl.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

W istocie nie tylko takie elementy niekoniecznie posiadają wartość dowodową, ale ponadto mogą naruszać godność człowieka, której poszanowanie gwarantowane jest w art. 1 karty. (por. pkt 65, 72; sentencja)

ARTYKUŁ 4 - ZAKAZ TORTUR I NIELUDZKIEGO LUB PONIŻAJĄCEGO TRAKTOWANIA ALBO KARANIA

Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości - polityka azylowa: nieprawidłowości procedury azylowej łączy się z pewnym obowiązkiem badania przez sędziego, jakie państwo należy określić jako właściwe, także w perspektywie zagrożeń, które mogą powstać oraz z zakazem przekazania azylanta do państwa, w który mógłby zostać zagrożone

C-4/11 – Puid. Postępowanie główne Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 14 listopada 2013 r. Bundesrepublik Deutschland przeciwko Kavehowi Puidowi Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Hessischer Verwaltungsgerichtshof. Azyl – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 4 – Rozporządzenie (WE) nr 343/2003 – Artykuł 3 ust. 1 i 2 – Ustalenie państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrywanie wniosku o udzielenie azylu złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego – Artykuły 6–12 – Kryteria służące ustaleniu odpowiedzialnego państwa członkowskiego – Artykuł 13 – Klauzula mająca zastosowanie w przypadku bezskuteczności zastosowania innych kryteriów *Gdy państwa członkowskie nie mogą pominąć faktu, iż systemowe nieprawidłowości w zakresie procedury azylowej i warunków przyjmowania osób ubiegających się o azyl w państwie członkowskim uznanym początkowo za odpowiedzialne zgodnie z kryteriami zawartymi w rozdziale III rozporządzenia nr 343/2003 ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego, stanowią poważne i udowodnione powody, aby przypuszczać, że osoba ubiegająca się o azyl zetknie się z rzeczywistym niebezpieczeństwem bycia poddaną niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu w rozumieniu art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego, państwo członkowskie przystępujące do ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego jest zobowiązane do nieprzekazania osoby ubiegającej się o azyl do państwa członkowskiego uznanego początkowo za odpowiedzialne i, z zastrzeżeniem skorzystania z możliwości rozpatrzenia samemu wnioskowi o udzielenie azylu, do dalszej analizy kryteriów określonych w tym rozdziale w celu ustalenia, czy inne państwo członkowskie może zostać wskazane jako*

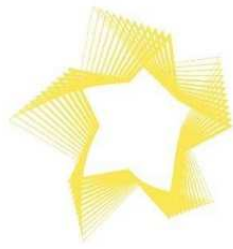
odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu na podstawie któregoś z tych kryteriów lub, gdy nie jest to możliwe, na podstawie art. 13 tego samego rozporządzenia.

Zasady, cele i zadania określone w traktatach, przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości - polityka azylowa: obowiązek czuwania aby zagrożenia łamania praw podstawowych dla azylanta nie ulegli pogorszeniu, wynika z obowiązującego rozporządzenia, który należy interpretować w świetle Karty, także wobec Zjednoczonego Królestwa (Protokół nr 30).

C-411/10 - N. S. i in. Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 21 grudnia 2011 r. N. S. (C-411/10) przeciwko Secretary of State for the Home Department i M. E. i inni (C-493/10) przeciwko Refugee Applications Commissioner i Minister for Justice, Equality and Law Reform. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym: Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) - Zjednoczone Królestwo i High Court of Ireland - Irlandia. Prawo Unii - Zasady - Prawa podstawowe - Wykonanie prawa Unii - Zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania - Wspólny europejski system azylowy - Rozporządzenie (WE) nr 343/2003 - Pojęcie "krajów bezpiecznych" - Transfer osoby ubiegającej się o azyl do właściwego państwa członkowskiego - Obowiązek - Wzruszalne domniemanie przestrzegania praw podstawowych przez to państwo członkowskie. Sprawy połączone C-411/10 i C-493/10.

Zakaz przekazania azylanta: Artykuł 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że na państwach członkowskich, w tym na sądach krajowych, ciąży obowiązek niedokonania transferu osoby ubiegającej się o azyl do odpowiedzialnego państwa członkowskiego w rozumieniu rozporządzenia nr 343/2003 ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego, jeżeli nie mogą one pominąć faktu, iż systemowe nieprawidłowości w zakresie procedury azylowej i warunków przyjmowania osób ubiegających się o azyl w tym państwie członkowskim stanowią poważne i udowodnione powody, aby przypuszczać, że wnioskodawca zetknie się z rzeczywistym niebezpieczeństwem bycia poddanym nieludzkemu lub poniżającemu traktowaniu w rozumieniu tego artykułu.

Państwo członkowskie, w którym znajduje się osoba ubiegająca się o azyl, musi jednak czuwać, by sytuacja naruszenia praw podstawowych wspomnianej osoby nie uległa pogorszeniu w związku z przewlekłością procedury ustalenia odpowiedzialnego państwa członkowskiego. W razie potrzeby państwo to samo powinno rozpoznać wniosek zgodnie z warunkami przewidzianymi w art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 343/2003. Opierając się na art. 1, 18 i 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej nie można udzielić innej odpowiedzi. (por. pkt 106–108, 115; pkt 2, 3 sentencji)

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Protokół nr 30 nie podważa zastosowania Karty: Z art. 1 protokołu (nr 30) w sprawie stosowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej do Rzeczypospolitej Polskiej i Zjednoczonego Królestwa, wynika, że protokół ten nie podważa zastosowania karty wobec Zjednoczonego Królestwa czy wobec Polski, co znajduje potwierdzenie w motywach tego protokołu. Tak więc, zgodnie z motywem 3 protokołu art. 6 karta jest stosowana i interpretowana przez sądy Polski i Zjednoczonego Królestwa w ścisłej zgodności z wyjaśnieniami, o których mowa we wspomnianym art. 1. Ponadto zgodnie z motywem 6 wspomnianego protokołu karta potwierdza prawa, wolności i zasady uznawane w Unii oraz sprawia, że są one bardziej widoczne, nie tworzy jednak nowych praw ani zasad.

W takiej sytuacji art. 1 ust. 1 owego protokołu potwierdza treść art. 51 karty dotyczącego jej zakresu stosowania, a nie ma na celu zwolnienia Rzeczypospolitej Polskiej i Zjednoczonego Królestwa z obowiązku przestrzegania postanowień karty ani uniemożliwienia sądom i trybunałom w tych państwach członkowskich czuwania nad przestrzeganiem tych postanowień.

W konsekwencji uwzględnienie owego protokołu nie ma wpływu na zakres obowiązków ciążących na Zjednoczonym Królestwie w kwestii ochrony przysługującej osobie, wobec której ma zastosowanie rozporządzenie nr 343/2003 ustanawiające kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego. (por. pkt 119, 120, 122; pkt 4 sentencji)

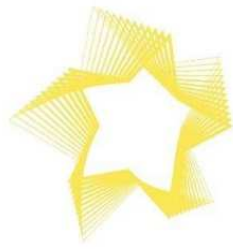
2. WOLNOŚCI

ART. 7 POSZANOWANIE ŻYCIA PRYWATNEGO I RODZINNEGO

Każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się.

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości: Polityka imigracyjna. Prawa podstawowe, Karta praw podstawowych, Europejska konwencja praw człowieka: C-540/03 - Parlament przeciwko Radzie Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 27 czerwca 2006 r. Parlament Europejski przeciwko Radzie Unii Europejskiej. Polityka imigracyjna - Prawo małoletnich dzieci obywateli państw trzecich do łączenia rodzin - Dyrektywa 2003/86/WE - Ochrona praw podstawowych - **Prawo do poszanowania życia rodzinnego** - Obowiązek uwzględniania interesu małoletnich dzieci.

C-400/10 PPU – MCB. Postępowanie główne. Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 5 października 2010 r. J. McB. przeciwko L. E. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym: Supreme Court - Irlandia. Współpraca sądowa w sprawach cywilnych –

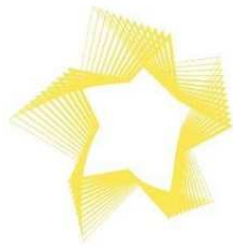
Sprawy małżeńskie oraz sprawy dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej – Konwencja haska z dnia 25 października 1980 r. dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę – Rozporządzenie (WE) nr 2201/2003 – Dzieci, których rodzice nie są małżeństwem – **Prawo ojca do pieczy** – Wykładnia pojęcia „prawo do pieczy” – Ogólne zasady prawa i Karta praw podstawowych Unii Europejskiej

Należy do sądu krajowego badać przestrzegania istoty obywatelstwa europejskiego

C-256/11 - Dereci i in. Postępowanie główne Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 15 listopada 2011 r. Murat Dereci i inni przeciwko Bundesministerium für Inneres. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym: Verwaltungsgerichtshof - Austria. Obywatelstwo Unii - Prawo pobytu obywateli państw trzecich będących członkami rodziny obywateli Unii - Odmowa na podstawie braku wykonywania przez obywatela prawa do swobodnego przemieszczania się - Ewentualna różnica w traktowaniu w porównaniu z obywatelami Unii wykonującymi prawo do swobodnego przemieszczania się - Układ ustanawiający stowarzyszenie EWG-Turcja - Artykuł 13 decyzji nr 1/80 Rady Stowarzyszenia - Artykuł 41 protokołu dodatkowego - Klauzule "standstill".

W niniejszej sprawie zatem, jeżeli sąd krajowy uzna w świetle okoliczności sporów w postępowaniu przed sądem krajowym, że przedstawiona mu sytuacja skarżących w postępowaniu przed sądem krajowym podlega zakresowi prawa Unii, to będzie musiał zbadać, czy odmowa prawa pobytu tym skarżącym w postępowaniu przed sądem krajowym narusza prawo do ochrony życia prywatnego i rodzinnego, o którym mowa w art. 7 karty. Jeżeli natomiast uzna, że ta sytuacja nie podlega zakresowi zastosowania prawa Unii, to będzie wówczas musiał dokonać analizy w świetle art. 8 ust. 1 EKPC (p. 72). W świetle powyższego na pytanie pierwsze należy udzielić odpowiedzi, że prawo Unii, a w szczególności jego przepisy dotyczące obywatelstwa Unii należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się odmowie przez państwo członkowskie obywatelowi państwa trzeciego pobytu na swoim terytorium, podczas gdy ten obywatel zamierza przebywać z członkiem swojej rodziny, który jest obywatelem Unii mieszkającym w tym państwie członkowskim, którego obywatelstwo posiada i który nigdy nie skorzystał ze swojego prawa do swobodnego przemieszczania się, o ile taka odmowa nie pociąga za sobą dla tego obywatela Unii pozbawienia skutecznego korzystania z istoty praw przyznanych w związku ze statusem obywatela Unii, czego zbadanie należy do sądu krajowego (p. 74)

C-141/12 - YS i in. Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 17 lipca 2014 r. YS przeciwko Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel oraz Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel przeciwko M i S. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Rechtbank Middelburget et par le Raad van State. Odesłanie prejudycjalne

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

– Ochrona osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych – Dyrektywa 95/46/WE – Artykuły 2, 12 i 13 – Pojęcie „danych osobowych” – Zakres prawa dostępu osoby, której dane dotyczą – Dane odnoszące się do osoby wnioskującej o dokument pobytowy i analiza prawna zawarte w administracyjnym dokumencie przygotowawczym do decyzji – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 8 i 41. Sprawy połączone C-141/12 i C-372/12

ARTYKUŁ 8 - OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

- 1. Każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą.*
 - 2. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania.*
 - 3. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu.*
- C-468/10 – ASNEF

C-468/10 - Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 24 listopada 2011 r.
Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (ASNEF) (C-468/10) i Federación de Comercio Electrónico y Marketing Directo (FECEDMD) (C-469/10) przeciwko Administración del Estado. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym: Tribunal Supremo - Hiszpania. Przetwarzanie danych osobowych - Dyrektywa 95/46/WE - Artykuł 7 lit. f) - Bezpośrednia skuteczność.
prawy połączone C-468/10 i C-469/10.

Art. 7 i 8, Życie prywatne i ochrona danych osobowych

C-92/09 - Volker und Markus Schecke i Eifer. Postępowanie główne Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 9 listopada 2010 r. Volker und Markus Schecke GbR (C-92/09) i Hartmut Eifert (C-93/09) przeciwko Land Hessen. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym: Verwaltungsgericht Wiesbaden - Niemcy. Ochrona osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych - Publikacja informacji na temat beneficjentów dopłat rolnych - Ważność przepisów prawa Unii przewidujących taką publikację i jej formę - **Karta praw podstawowych - Artykuł 7 i 8 - Dyrektywa 95/46/WE - Wykładnia art. 18 i 20.**

C-291/12 - Schwarz Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 17 października 2013 r. Michael Schwarz przeciwko Stadt Bochum Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Verwaltungsgericht Gelsenkirchen. Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Paszport biometryczny – Odciski palców – Rozporządzenie (WE) nr 2252/2004 – Artykuł 1 ust. 2 – Ważność – Podstawa prawna – Procedura przyjęcia – Artykuły 7 i 8 Karty praw

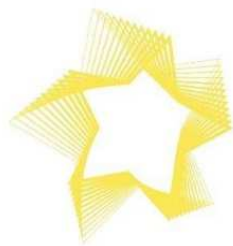
podstawowych Unii Europejskiej – **Prawo do poszanowania życia prywatnego –
Prawo do ochrony danych osobowych – Proporcjonalność**

C-141/12 - YS i in. Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 17 lipca 2014 r. YS przeciwko Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel oraz Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel przeciwko M i S. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Rechtbank Middelburget et par le Raad van State. Odesłanie prejudycjalne – Ochrona osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych – Dyrektywa 95/46/WE – Artykuły 2, 12 i 13 – Pojęcie „danych osobowych” – Zakres prawa dostępu osoby, której dane dotyczą – Dane odnoszące się do osoby wnioskującej o dokument pobytowy i analiza prawna zawarte w administracyjnym dokumencie przygotowawczym do decyzji – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 8 i 41. Sprawy połączone C-141/12 i C-372/12

Art. 7, 8, Życie prywatne, ochrona danych osobowych.

C-131/12 - Google Spain i Google. Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 13 maja 2014 r. Google Spain SL i Google Inc. przeciwko Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) i Mariowi Costesze Gonzálezowi. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Audiencia Nacional. Dane osobowe – Ochrona osób fizycznych w zakresie przetwarzania tych danych – Dyrektywa 95/46/WE – Artykuły 2, 4, 12 i 14 – Przedmiotowy i terytorialny zakres stosowania – Wyszukiwarki internetowe – Przetwarzanie danych zawartych na stronach internetowych – Wyszukiwanie, indeksacja i przechowywanie tych danych – Odpowiedzialność operatora wyszukiwarki internetowej – Prowadzenie działalności gospodarczej na terenie państwa członkowskiego – Zakres obowiązków spoczywających na tym operatorze oraz praw przysługujących danej osobie – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 7 i 8.

C-446/12 - Willems i in. Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 16 kwietnia 2015 r. W. P. Willems i in. przeciwko Burgemeester van Nuth i in. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Raad van State. Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Paszport biometryczny – Dane biometryczne – Rozporządzenie (WE) nr 2252/2004 – Artykuł 1 ust. 3 – Artykuł 4 ust. 3 – Wykorzystywanie zgromadzonych danych w celach innych niż wydawanie paszportów i dokumentów podróży – Tworzenie baz danych zawierających dane biometryczne i korzystanie z nich – Gwarancje prawne – **Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 7 i 8** – Dyrektywa 95/46/WE – Artykuły 6 i 7 – Prawo do poszanowania życia prywatnego – Prawo do ochrony danych osobowych – Zastosowanie do dowodów tożsamości. Sprawy połączone od C-446/12 do C-449/12

Art. 7, 8, 11, Życie prywatne, Ochrona danych osobowych, Wolność wypowiedzi i informacji

C-293/12 - Digital Rights Ireland i Seitlinger i in. Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 8 kwietnia 2014 r. Digital Rights Ireland Ltd przeciwko Minister for Communications, Marine and Natural Resources i in. oraz Kärntner Landesregierung i in. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez High Court (Irlandia) i Verfassungsgerichtshof. Łączność elektroniczna – Dyrektywa 2006/24/WE – Ogólnie dostępne usługi łączności elektronicznej lub udostępnianie publicznych sieci łączności – Zatrzymywanie danych generowanych lub przetwarzanych w związku ze świadczeniem tych usług – Ważność – **Artykuły 7, 8 i 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej** Sprawy połączone C-293/12 i C-594/12

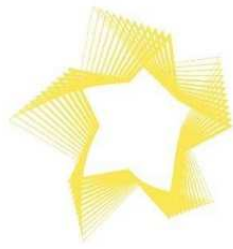
Art. 8. Ochrona danych osobowych + Art. 41. Prawo do dobrej administracji

C-141/12 - YS i in. Postępowanie główne. Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 17 lipca 2014 r. YS przeciwko Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel oraz Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel przeciwko M i S. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Rechtbank Middelburget et par le Raad van State. Odesłanie prejudycjalne – Ochrona osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych – Dyrektywa 95/46/WE – Artykuły 2, 12 i 13 – Pojęcie „danych osobowych” – Zakres prawa dostępu osoby, której dane dotyczą – Dane odnoszące się do osoby wnioskującej o dokument pobytowy i analiza prawna zawarte w administracyjnym dokumencie przygotowawczym do decyzji – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 8 i 41. Sprawy połączone C-141/12 i C-372/12

ARTYKUŁ 10 - WOLNOŚĆ MYŚLI, SUMIENIA I RELIGII

- 1. Każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i religii. Prawo to obejmuje wolność zmiany religii lub przekonań oraz wolność uzewnętrzniania, indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, swej religii lub przekonań poprzez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i uczestniczenie w obrzędach.*
- 2. Uznaje się prawo do odmowy działania sprzecznego z własnym sumieniem, zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tego prawa.*

C-71/11 - Y i Z Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 5 września 2012 r. Bundesrepublik Deutschland przeciwko Y i Z Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Bundesverwaltungsgericht. Dyrektywa 2004/83/WE – Minimalne normy dotyczące warunków przyznawania statusu uchodźcy lub statusu w ramach ochrony uzupełniającej – Artykuł 2 lit. c) – Uznanie za „uchodźcę” – Artykuł 9

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

ust. 1 – Pojęcie „akt prześladowania” – Artykuł 10 ust. 1 lit. b) – **Wyznanie jako powód prześladowania** – Związek między powodem prześladowania a aktami prześladowania – Obywatele pakistańscy będący członkami wspólnoty religijnej ahmadiyya – Działania władz pakistańskich mające na celu ograniczenie prawa do publicznego uprawiania praktyk religijnych – Akty wystarczająco poważne, by uzasadnić obawę zainteresowanego przed prześladowaniem z powodu wyznania – Indywidualna ocena okoliczności faktycznych – Artykuł 4, Sprawy połączone C-71/11 i C-99/11
W związku z całością powyższych rozważań na pierwsze i drugie pytanie postawione w każdej ze spraw trzeba odpowiedzieć, iż art. 9 ust. lit. a) dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że: a) nie każde naruszenie wolności wyznania sprzeczne z art. 10 ust. 1 karty można uznać za „akt prześladowania” w rozumieniu wskazanego przepisu dyrektywy; b) akt prześladowania może polegać na naruszeniu prawa do zewnętrznego manifestowania wolności wyznania; c) w celu ustalenia, czy naruszenie wolności wyznania sprzeczne z art. 10 ust. 1 karty może stanowić „akt prześladowania”, właściwy organ powinien zbadać, z uwzględnieniem osobistej sytuacji zainteresowanego, czy z powodu korzystania z owej wolności w kraju pochodzenia narażony jest on na rzeczywiste niebezpieczeństwo ścigania albo niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania ze strony podmiotów wymienionych w art. 6 dyrektywy.

ARTYKUŁ 11 - WOLNOŚĆ WYPOWIEDZI I INFORMACJI

- 1. Każdy ma prawo do wolności wypowiedzi. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe.*
- 2. Szanuje się wolność i pluralizm mediów.*

C-523/12 - Dirextra Alta Formazione. Wyrok Trybunału (siódma izba) z dnia 12 grudnia 2013 r. Dirextra Alta Formazione srl przeciwko Regione Puglia. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Tribunale amministrativo regionale per la Puglia. Odesłanie prejudycjalne – Swoboda świadczenia usług – Subwencje publiczne współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego na rzecz studentów zapisanych na specjalistyczne studia podyplomowe – Przepisy krajowe mające na celu podniesienie lokalnego poziomu wykształcenia i uzależniające przyznanie stypendiów od warunków obejmujących podmioty organizujące studia podyplomowe – Warunek nieprzerwanego dziesięcioletniego doświadczenia
Ponadto zawarte w pytaniach sądu odsyłającego odniesienia do art. 101 i nast. TFUE dotyczących konkurencji oraz do art. 107 i nast. TFUE dotyczących pomocy państwa, a także odniesienie do art. 11 i 14 karty nie znajdują w postanowieniu odsyłającym wystarczającego uzasadnienia, pozwalającego Trybunałowi na ocenę ich znaczenia ani w

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

konsekwencji na wypowiedzenie się w przedmiocie pytania sądu odsyłającego w zakresie, w jakim dotyczy ono tych postanowień. (art. 19)

ARTYKUŁ 16 - WOLNOŚĆ PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Uznaje się wolność prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi.

Art. 16 Wolność prowadzenia działalności gospodarczej (w zw. z art. 11.2 – zasada pluralizmu mediów)

Uwarunkowanie realizacji danego prawa, jak prawo do prowadzenia działalności gospodarczej może zostać wdrożone przez ustawodawcę w celu pogodzenia ze sobą wolności przekazu i pluralizmu mediów z prawem do informacji

C-283/11 - Sky Österreich Postępowanie główne Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 22 stycznia 2013 r. Sky Österreich GmbH przeciwko Österreichischer Rundfunk
Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Bundeskommunikationssenat Dyrektywa 2010/13/UE – Świadczenie audiowizualnych usług medialnych – Artykuł 15 ust. 6 – Ważność – Wydarzenia budzące duże zainteresowanie odbiorców i będące przedmiotem wyłącznych praw do transmisji telewizyjnej – Prawo dostępu nadawców telewizyjnych do tego rodzaju wydarzeń w celu przygotowania krótkich relacji informacyjnych – Ograniczenie ewentualnego wynagrodzenia dla podmiotu praw wyłącznych do dodatkowych kosztów poniesionych w związku z udostępnieniem – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 16 i 17 – Proporcjonalność

p. 60. W sytuacji zbiegu wielu praw i wolności podstawowych chronionych w porządku prawnym Unii oceny ewentualnej nieproporcjonalności przepisu prawa Unii należy dokonywać w sposób pozwalający pogodzić wymagania związane z ochroną poszczególnych praw i wolności podstawowych i zachować między nimi odpowiednią równowagę (zob. podobnie wyrok z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie C-275/06 Promusicae, Zb.Orz. s. I-271, pkt 65, 66; ww. wyrok w sprawie Deutsches Weintor, pkt 47).

p. 66. Biorąc pod uwagę z jednej strony znaczenie podstawowej wolności otrzymywania informacji oraz wolności i pluralizmu mediów, chronionych na mocy art. 11 ust. 1 Karty, a z drugiej ochronę wolności prowadzenia działalności gospodarczej, chronionej na mocy art. 16 Karty, ustawodawca Unii miał prawo ustanowić normy zawarte w art. 15 dyrektywy 2010/13, które wprowadzają ograniczenia wolności prowadzenia działalności gospodarczej i uprzywilejowują w ramach właściwego wyważenia wchodzących w grę praw i interesów dostęp odbiorców do informacji w stosunku do swobody zawierania umów.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

C-101/12 – Schaible. Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 17 października 2013 r. Herbert Schaible przeciwko Land Baden-Württemberg. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Verwaltungsgericht Stuttgart. Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Rozporządzenie (WE) nr 21/2004 – System identyfikacji i rejestrowania owiec i kóz – Obowiązek elektronicznego indywidualnego znakowania – Obowiązek prowadzenia rejestru gospodarstwa – Ważność – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Swoboda przedsiębiorczości – Proporcjonalność – Równość traktowania

Niemniej jednak art. 52 ust. 1 karty dopuszcza wprowadzenie ograniczeń w wykonywaniu praw takich jak wolność prowadzenia działalności gospodarczej, o ile przewidziane są one ustawą, szanują istotę tych praw i wolności oraz z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności są konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznanym przez Unię Europejską lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób (zob. podobnie wyrok z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawach połączonych C-92/09 i C-93/09 Volker und Markus Schecke i Eifert, Zb.Orz. s. I-11063, pkt 65; ww. wyrok w sprawie Sky Österreich, pkt 48). (p. 27)

C-56/13 - Érsekcsanádi Mezőgazdasági, Postępowanie główne Wyrok Trybunału (szósta izba) z dnia 22 maja 2014 r. Érsekcsanádi Mezőgazdasági Zrt przeciwko Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Szegedi Ítéltábla Dyrektywy 92/40/EWG i 2005/94/WE – Decyzje 2006/105/WE i 2006/115/WE – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 16, 17 i 47 – Środki zwalczania ptasiej grypy – Naprawa szkód

3. Równość

ARTYKUŁ 20 – RÓWNOŚĆ WOBEC PRAWA

Wszyscy są równi wobec prawa.

C-198/13 - Julian Hernández i in. Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 10 lipca 2014 r. Víctor Manuel Julian Hernández i in. przeciwko Reino de España (Subdelegación del Gobierno de España en Alicante) i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Juzgado de lo Social nº 1 de Benidorm. Ochrona pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy – Dyrektywa 2008/94/WE – Zakres stosowania – Prawo do uzyskania przez pracodawcę odszkodowania od państwa członkowskiego z tytułu wynagrodzenia wypłaconego pracownikowi za czas trwania

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

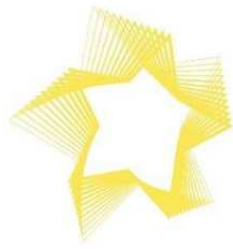
postępowania kwestionującego rozwiązanie umowy o pracę należnego po upływie 60. dnia roboczego od dnia wniesienia powództwa – Brak prawa do odszkodowania w razie nieważności rozwiązania umowy o pracę – Wstąpienie pracownika w uprawnienie pracodawcy do dochodzenia odszkodowania w przypadku jego tymczasowej niewypłacalności – Dyskryminacja pracowników, których umowy o pracę zostały rozwiązane w sposób nieważny – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Zakres stosowania – Artykuł 20. C-89/13 - D'Aniello i in. Postanowienie Trybunału (ósma izba) z dnia 30 kwietnia 2014 r. Luigi D'Aniello i in. przeciwko Poste Italiane SpA. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunale di Napoli. Artykuł 99 regulaminu postępowania przed Trybunałem – Odesłanie prejudycjalne – Polityka społeczna – Dyrektywa 1999/70/WE – Zasada niedyskryminacji – Przepisy krajowe przewidujące inny system odszkodowawczy w wypadku niezgodnego z prawem zawarcia w umowie o pracę klauzuli określającej czas, na jaki została zawarta niż system stosowany w wypadku niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę na czas nieokreślony – Skutki finansowe – Porównywalność żądań

Niedyskryminacja - Brak dyskryminacji ze względu na przynależność państwową
Sprawa C-333/13. Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 11 listopada 2014 r. Elisabeta Dano i Florin Dano przeciwko Jobcenter Leipzig Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Sozialgericht Leipzig. Odesłanie prejudycjalne – Swobodny przepływ osób – Obywatelstwo Unii – Równość traktowania – Obywatele państwa członkowskiego niewykonujący działalności zawodowej przebywający na terytorium innego państwa członkowskiego – Wyłączenie korzystania przez te osoby ze specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych na mocy rozporządzenia (WE) nr 883/2004 – Dyrektywa 2004/38/WE – Prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące – Artykuł 7 ust. 1 lit. b) i art. 24 – Warunek wystarczających zasobów

ARTYKUŁ 21 NIEDYSKRYMINACJA

1. Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

2. W zakresie zastosowania Traktatów i bez uszczerbku dla ich postanowień szczególnych zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

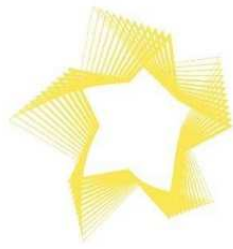
C-429/12 – Pohl Postępowanie główne Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 16 stycznia 2014 r. Siegfried Pohl przeciwko ÖBB Infrastruktur AG. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Oberlandesgericht Innsbruck. Odesłanie prejudycjalne – Równość traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy – **Artykuł 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej** – Artykuł 45 TFUE – Dyrektywa 2000/78/WE – Odmienne traktowanie ze względu na wiek – Określenie daty odniesienia do celów awansu w ramach widełek płacowych – Termin przedawnienia – Zasada skuteczności

Zasady, cele i zadania określone w traktatach: Dyskryminacja a fiskalizm

Sprawa C-331/13 Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 15 października 2014 r. Ilie Nicolae Nicula przeciwko Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Sibiu i Administrația Fondului pentru Mediu. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunalul Sibiu. Odesłanie prejudycjalne – Zwrot podatków pobranych przez państwo członkowskie z naruszeniem prawa Unii *Prawo Unii stoi na przeszkodzie systemowi zwrotu podatku pobranego z naruszeniem prawa Unii, który umożliwia podmiotom prawa uzyskanie zwrotu owego podatku, tylko wtedy, gdy jego kwota przewyższa kwotę później ustanowionego podatku. W istocie skutkiem takiego systemu jest w wypadku używanego pojazdu przywiezionego z innego państwa członkowskiego ograniczenie, a wręcz całkowite zniesienie obowiązku zwrotu podatku od zanieczyszczeń pobranego z naruszeniem prawa Unii, co może utrwalić dyskryminacyjny charakter owego podatku. Ponadto skutkiem rzeczono systemu jest zwolnienie organów krajowych z obowiązku uwzględniania odsetek przysługujących podatnikowi za okres pomiędzy nienależnym pobraniem podatku a jego zwrotem. W związku z powyższym taki system nie umożliwia podmiotom prawa skutecznego wykonywania prawa do zwrotu nienależnie zapłaconego podatku, które przysługuje im na mocy prawa Unii.*

Swobodny przepływ pracowników: wyłączenie dostępu obywateli innych państw członkowskich do sprawowania funkcji prezesa organu zarządzającego portem stanowi dyskryminację ze względu na przynależność państwową.

Sprawa C-270/13 – Haralambidis. Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 10 września 2014 r. Iraklis Haralambidis przeciwko Calogerosowi Casillemu Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Consiglio di Stato Odesłanie prejudycjalne – Swobodny przepływ pracowników – Artykuł 45 ust. 1 i 4 TFUE – Pojęcie pracownika – Zatrudnienie w administracji publicznej – Funkcja prezesa organu zarządzającego portem – Udział w wykonywaniu władzy publicznej – Warunek przynależności państwowej.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Artykuł 45 ust. 4 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie zezwala on państwu członkowskiemu na zastrzeżenie dla swoich obywateli sprawowania funkcji prezesa organu zarządzającego portem, gdy uprawnienia związane z ową funkcją, które wiążą się z wykonywaniem władztwa publicznego, po pierwsze stanowią jedynie marginalną część jego działalności mającej zasadniczo charakter techniczny i charakter zarządzania gospodarczego, który nie może być zmieniony poprzez wykonywanie wspomnianych uprawnień i po drugie, mają być wykonywane wyłącznie w sposób okazjonalny lub w wyjątkowych okolicznościach.

W tych okolicznościach ogólne wyłączenie dostępu obywateli innych państw członkowskich do sprawowania funkcji prezesa organu zarządzającego portem stanowi dyskryminację ze względu na przynależność państwową zakazaną przez art. 45 ust. 1–3 TFUE. (por. pkt 57, 60–62; sentencja)

Swoboda przedsiębiorczości: wyjątki od możliwości zwielokrotniania utworu o charakterze parodii, muszą, zgodnie z dyrektywą 2001/29/WE, uwzględnić wszystkich okoliczności, w szczególności ewentualny charakter dyskryminujący. Ocena zostaje wykonana przez sąd odsyłający.

Sprawa C-201/13 Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 3 września 2014 r. Johan Deckmyn i Vrijheidsfonds VZW przeciwko Helenie Vandersteen i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez hof van beroep te Brussel Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2001/29/WE – Prawo autorskie i prawa pokrewne – Prawo do zwielokrotniania – Wyjątki i ograniczenia – Pojęcie parodii – Pojęcie autonomiczne prawa Unii

4 Zgodnie z motywem 31 tej dyrektywy: „Należy zabezpieczyć właściwą równowagę praw i interesów między różnymi kategoriami podmiotów praw autorskich, jak również między nimi a użytkownikami przedmiotów objętych ochroną [...]”.

Prawo do publicznego udostępniania utworów i prawo podawania do publicznej wiadomości innych przedmiotów objętych ochroną w następujących przypadkach:...k) korzystania do celów karykatury, parodii lub pastiszu;...

23 Wykładnia pojęcia parodii powinna bowiem w każdym wypadku umożliwić zapewnienie skuteczności (effet utile) tak ustanowionego wyjątku i poszanowanie jego celu (zob. podobnie wyrok Football Association Premier League i in., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, pkt 163).

24 Fakt, że art. 5 ust. 3 lit. k) dyrektywy 2001/29 stanowi wyjątek, nie skutkuje zatem ograniczeniem zakresu zastosowania tego przepisu za pomocą warunków takich jak wymienione w pkt 21 niniejszego wyroku, które nie wynikają ani ze zwykłego znaczenia słowa „parodia”, ani z brzmienia tego przepisu.

28 Aby sprawdzić, czy w konkretnej sytuacji zastosowanie wyjątku przewidzianego dla parodii w rozumieniu art. 5 ust. 3 lit. k) dyrektywy 2001/29 zachowuje tę właściwą równowagę, należy uwzględnić wszystkie okoliczności sprawy.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

29 Otóż w odniesieniu do sporu zawistego przed sądem odsyłającym należy wskazać, że zdaniem Vandersteenów i in. rysunek sporny w postępowaniu głównym niesie przekaz dyskryminujący, ponieważ na rysunku tym postacie, które w utworze oryginalnym zbierają rzucane monety, zostały zastąpione przez postacie noszące zasłonę i nienależące do rasy białej, w czego konsekwencji utwór chroniony zostaje skojarzony z takim przekazem.

30 Jeżeli tak jest w istocie, czego ocena należy do sądu odsyłającego, to należy przypomnieć znaczenie zasady niedyskryminacji ze względu na rasę, kolor skóry lub pochodzenie etniczne, w jej konkretyzacji w dyrektywie Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.U. L 180, s. 22) i potwierdzonej w szczególności w art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

4.Solidarność

ART. 28 PRAWO DO ROKOWAŃ I DZIAŁAŃ ZBIOROWYCH

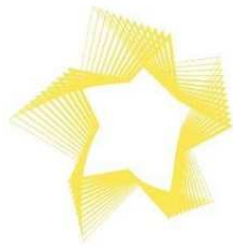
Pracownicy i pracodawcy, lub ich odpowiednie organizacje, mają, zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi, prawo do negocjowania i zawierania układów zbiorowych pracy na odpowiednich poziomach oraz do podejmowania, w przypadkach konfliktu interesów, działań zbiorowych, w tym strajku, w obronie swoich interesów.

T-645/11 P - Heath przeciwko BCE Postępowanie główne WYROK SĄDU (izba ds. odwołań) z dnia 18 czerwca 2013 r. Michael Heath przeciwko Europejskiemu Bankowi Centralnemu (EBC) Odwołanie – Służba publiczna – Personel EBC – Emerytury i renty – Coroczna podwyżka – Stopa podwyżki za 2010 r. – Moc wsteczna – **Prawo do rokowań zbiorowych** (Odwołanie: sprawa przed Sądem do spraw Służby Publicznej F-121/10)

C-476/12 - Österreichischer Gewerkschaftsbund. Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 5 listopada 2014 r. Österreichischer Gewerkschaftsbund przeciwko Verband Österreichischer Banken und Bankiers. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Oberster Gerichtshof. Odesłanie prejudycjalne – Polityka społeczna – Porozumienie ramowe dotyczące pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy – Zasada niedyskryminacji – Układ zbiorowy pracy przewidujący dodatek na dziecko pozostające na utrzymaniu – Dodatek wypłacany pracownikom zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy według zasady pro rata temporis

ARTYKUŁ 31 - NALEŻYTE I SPRAWIEDLIWE WARUNKI PRACY

2017-18 Karta Praw Podstawowych w działaniu – Uniwersytet Szczeciński – Polska – materiały do nauki – Pasquale Policastro, dr hab. dr h.c. Profesor Uniwersytetu Szczecińskiego

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

- 1. Każdy pracownik ma prawo do warunków pracy szanujących jego zdrowie, bezpieczeństwo i godność.*
- 2. Każdy pracownik ma prawo do ograniczenia maksymalnego wymiaru czasu pracy, do okresów dziennego i tygodniowego odpoczynku oraz do corocznego płatnego urlopu.*

Program ośłonowe uzgodniony ograniczający czas pracy ogranicza też wymiar rocznego urlopu

C-229/11 - Heimann i Toltschin. Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 8 listopada 2012 r. Alexander Heimann i Konstantin Toltschin przeciwko Kaiser GmbH Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Arbeitsgericht Passau. Polityka społeczna – Dyrektywa 2003/88/WE – Zmniejszenie wymiaru czasu pracy („Kurzarbeit”) – Zmniejszenie prawa do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego stosownie do zmniejszenia wymiaru czasu pracy – Ekwiwalent pieniężny. Sprawy połączone C-229/11 i C-230/11

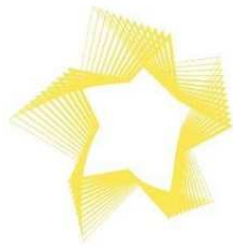
W kwestii tej należy przypomnieć, po pierwsze, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału prawo każdego pracownika do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego musi być uznane za zasadę prawa socjalnego Unii o szczególnej wadze (zob. wyroki: z dnia 20 stycznia 2009 r. w sprawach połączonych C-350/06 i C-520/06 Schultz i Hoff i in., Zb.Orz. s. I-179, pkt 22; z dnia 3 maja 2012 r. w sprawie C-337/10 Neidel, pkt 28). Jako zasada prawa socjalnego Unii Europejskiej wskazane prawo przysługujące każdemu pracownikowi zostało wprost zapisane w art. 31 ust. 2 karty, która na podstawie art. 6 ust. 1 TUE posiada tę samą moc prawną co traktaty (wyrok z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie C-214/10 KHS, Zb.Orz. s. I-11757, pkt 37; ww. wyrok w sprawie Neidel, pkt 40). (p. 22)

Po drugie, należy zauważyć, że prawa do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego nie można interpretować w sposób zawężający (wyrok z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie C-78/11 ANGED, pkt 18). (p. 23)

W tym względzie należy przypomnieć, po pierwsze, że w sprawie przed sądem krajowym zmniejszenie wymiaru czasu pracy znajduje oparcie w programie ośłonowym, który stanowi szczególną formę układu zbiorowego pracy, zawartego między pracodawcą i przedstawicielami personelu przedsiębiorstwa. Wspomniany program ośłonowy przewiduje zawieszenie, stosownie od zmniejszenia wymiaru czasu pracy, wzajemnych obowiązków w zakresie świadczeń pracodawcy i pracownika.

Polityka socjalna: adaptacja zajęć do możliwości osób niepełnosprawnych jest w stanie łączyć produktywność pracy z polityką socjalną.

Sprawa C-316/13 Fenoll. Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 26 marca 2015 r. Gérard Fenoll przeciwko Centre d'aide par le travail „La Jouvène” i Association de

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

parents et d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Cour de cassation (Francja). Odesłanie prejudycjalne – Polityka społeczna – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 31 ust. 2 – Dyrektywa 2003/88/WE – Artykuł 7 – Pojęcie „pracownika” – Osoba niepełnosprawna – Prawo do corocznego płatnego urlopu – Przepisy krajowe sprzeczne z prawem Unii – Rola sądu krajowego

*Pojęcie pracownika w rozumieniu art. 7 dyrektywy 2003/88 dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy i art. 31 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że może ono obejmować osobę przyjętą do ośrodka pomocy przez pracę, która to jako osoba niepełnosprawna nie jest w stanie wykonywać pracy w warunkach normalnych. **W istocie czynności wykonywane przez niepełnosprawnych w owym ośrodku nie wydają się mieć charakteru wyłącznie marginalnego i pomocniczego bowiem nie są stworzone wyłącznie w celu zapewnienia zajęcia**, w stosownym przypadku pochodnego, zainteresowanym osobom, lecz chociaż dostosowane do zdolności zainteresowanych osób, zapewniają również określoną korzyść ekonomiczną. Wspomniane czynności umożliwiają **wykorzystanie produktywności – niezależnie od jej ograniczonego charakteru – osób o wysokim stopniu niepełnosprawności, a jednocześnie zapewnienie im należytej ochrony społecznej**.*

W tym kontekście sąd krajowy powinien w szczególności zweryfikować, czy prace wykonywane w rzeczywistości przez zainteresowanego mogą być uznane za prace objęte normalnym rynkiem pracy. W tym celu można wziąć pod uwagę nie tylko status i praktykę danego ośrodka jako instytucji przyjmującej, ale także poszczególne aspekty celu jego programu pomocy społecznej, a także charakter oraz sposób wykonywania prac. (por. pkt 39, 40, 42, 43; sentencja)

ARTYKUŁ 34 - ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE I POMOC SPOŁECZNA

- 1. Unia uznaje i szanuje prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz do usług społecznych, zapewniających ochronę w takich przypadkach, jak: macierzyństwo, choroba, wypadki przy pracy, zależność lub podeszły wiek oraz w przypadku utraty zatrudnienia, zgodnie z zasadami ustanowionymi w prawie Unii oraz ustawodawstwach i praktykach krajowych.*
- 2. Każdy mający miejsce zamieszkania i przemieszczający się legalnie w obrębie Unii Europejskiej ma prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego i przywilejów socjalnych zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwami i praktykami krajowymi.*
- 3. W celu zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa, Unia uznaje i szanuje prawo do pomocy społecznej i mieszkaniowej dla zapewnienia, zgodnie z zasadami ustanowionymi w prawie Unii oraz ustawodawstwach i praktykach krajowych, godnej egzystencji wszystkim osobom pozbawionym wystarczających środków.*

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Sprawa C-571/10 Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 24 kwietnia 2012 r. Servet Kamberaj przeciwko Istituto per l'Edilizia Sociale della Provincia autonoma di Bolzano (IPES) i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunale di Bolzano. Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – **Artykuł 34 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej**

Dyrektywa 2003/109/WE – Status obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi – Prawo równego traktowania w zakresie zabezpieczenia społecznego, pomocy społecznej i ochrony socjalnej – Odstępstwo od zasady równości traktowania w odniesieniu do środków z zakresu pomocy społecznej i ochrony socjalnej – Wyłączenie „świadczeń podstawowych” z zakresu zastosowania tego odstępowstwa – Uregulowanie krajowe przewidujące dodatki mieszkaniowe dla najuboższych lokatorów – Wysokość funduszy przeznaczonych dla obywateli państw trzecich określana na podstawie średniej ważonej obliczanej w odmienny sposób – Oddalenie wniosku o dodatek mieszkaniowy z powodu wyczerpania środków budżetowych przeznaczonych dla obywateli państw trzecich

ARTYKUŁ 38 – OCHRONA KONSUMENTÓW

Zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów w politykach Unii.

C-470/12 – Pohotovost' Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 27 lutego 2014 r. Pohotovost' s.r.o. przeciwko Miroslavowi Vašucie. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Okresný súd vo Svidníku Odesłanie prejudycjalne – Umowa kredytu konsumenckiego – Nieuczciwe warunki umowne – Dyrektywa 93/13/EWG – Przymusowa egzekucja wyroku sądu polubownego – Wniosek o dopuszczenie interwencji w postępowaniu egzekucyjnym – Stowarzyszenie ochrony konsumentów – Ustawodawstwo krajowe niezezwalające na taką interwencję – Autonomia proceduralna państw członkowskich

W tym kontekście art. 38 karty stanowi, że zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów w politykach Unii. Nakaz ten dotyczy wdrożenia dyrektywy 93/13. Niemniej w braku w tej dyrektywie przepisu przewidującego dla stowarzyszeń ochrony konsumentów prawo interwencji w sporach indywidualnych z udziałem konsumentów sam art. 38 karty nie może nakazywać interpretacji wspomnianej dyrektywy w sposób uznający to prawo. (p.52)

Stwierdzenia tego można dokonać również w odniesieniu do postanowień art. 47 karty odnośnie do prawa do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, oznaczających, że pomoc prawna jest udzielana osobom, które nie posiadają wystarczających środków, jeżeli jest ona konieczna do zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Ze względu na to, że wspomniana dyrektywa wymaga w sporach z udziałem przedsiębiorcy i konsumenta pozytywnej interwencji sądu krajowego, przed którym spory te są zawisłe, jako podmiotu niezależnego od stron umowy, nie można

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

w każdym razie stwierdzić, że odmowa dopuszczenia do takiego sporu stowarzyszenia w charakterze interwenienta wspierającego danego konsumenta stanowi naruszenie prawa tego konsumenta do zagwarantowanego mu w tym artykule skutecznego środka prawnego. Ponadto interwencji stowarzyszenia ochrony konsumentów nie można utożsamiać z pomocą prawną, którą w niektórych przypadkach należy przyznać na mocy wspomnianego artykułu tym, którzy nie posiadają dostatecznych środków. (p. 53)

5. Prawa obywatelskie

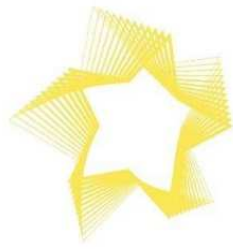
ARTYKUŁ 41 PRAWO DO DOBREJ ADMINISTRACJI

1. *Każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii.*
2. *Prawo to obejmuje:*
 - a) *prawo każdego do bycia wysłuchanym, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na jego sytuację,*
 - b) *prawo każdego do dostępu do akt jego sprawy, przy poszanowaniu uprawnionych interesów poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej,*
 - c) *obowiązek administracji uzasadniania swoich decyzji.*
3. *Każdy ma prawo domagania się od Unii naprawienia, zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla praw Państw Członkowskich, szkody wyrządzonej przez instytucje lub ich pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.*

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości - polityka azylowa

Sprawa C-604/12 Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 8 maja 2014 r. H.N. przeciwko Minister for Justice, Equality and Law Reform i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Supreme Court (Irlandia) Dyrektywa 2004/83/WE – Minimalne normy dotyczące warunków przyznania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej – Dyrektywa 2005/85/WE – Minimalne normy dotyczące procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich – Krajowy przepis proceduralny uzależniający rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony uzupełniającej od uprzedniego oddalenia wniosku mającego na celu uzyskanie statusu uchodźcy – Dopuszczalność – Autonomia proceduralna państw członkowskich – Zasada skuteczności – Prawo do dobrej administracji – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 41 – Bezstronność i szybkość postępowania

41. Prawo do dobrej administracji + 47 Prawo do skutecznego środka prawnego.
C-180/12 - Stoilov i Ko

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

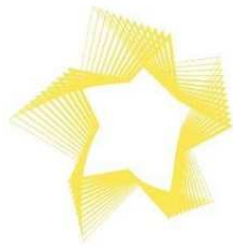
Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 24 października 2013 r. Stoilow i Ko EOOD przeciwko Naczelnik na Mitnica Stoliczna. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Administratiwen syd Sofija-grad. Odesłanie prejudycjalne – Odpadnięcie podstawy prawnej spornej decyzji w postępowaniu głównym – Brak znaczenia zadanych pytań – Umorzenie postępowania

W tych okolicznościach, niezależnie od tego, czy postępowanie w sprawie przymusowego ściągnięcia należności wszczęte zgodnie z decyzją o ściągnięciu należności zostało zakończone, z powyższych rozważań wynika, że w każdym razie, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 16 opinii, sąd odsyłający nie będzie już wezwany, w celu rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym, do wyrokowania z uwzględnieniem odpowiedzi Trybunału na zadane pytania, w wypadku gdyby Trybunał odpowiedział na te pytania. (p. 44).

C-604/12 - N. Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 8 maja 2014 r. H.N. przeciwko Minister for Justice, Equality and Law Reform i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Supreme Court (Irlandia) Dyrektywa 2004/83/WE – Minimalne normy dotyczące warunków przyznania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej – Dyrektywa 2005/85/WE – Minimalne normy dotyczące procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich – Krajowy przepis proceduralny uzależniający rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony uzupełniającej od uprzedniego oddalenia wniosku mającego na celu uzyskanie statusu uchodźcy – Dopuszczalność – Autonomia proceduralna państw członkowskich – Zasada skuteczności – Prawo do dobrej administracji – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – **Artykuł 41 – Bezstronność i szybkość postępowania**. Sprawa C-604/12

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości - Polityka imigracyjna: prawo do bycia wysłuchanym nie powinien wpływać negatywnie na prawidłowy przebieg postępowania w sprawie powrotu ani nie zakłóci skutecznej realizacji przepisów dyrektywy 2008/115.

Sprawa C-249/13 – Boudjlida; Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 11 grudnia 2014 r. Khaled Boudjlida przeciwko Préfet des Pyrénées-Atlantiques. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez tribunal administratif de Pau Odesłanie prejudycjalne – Wizy, azyl, imigracja i inne polityki związane ze swobodnym przepływem osób – Dyrektywa 2008/115/WE – Powrót nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich – Zasada poszanowania prawa do obrony – Prawo nielegalnie przebywającego obywatela państwa trzeciego do bycia wysłuchanym przed wydaniem decyzji mogącej naruszyć jego interesy – Decyzja nakazująca powrót – Prawo do bycia wysłuchanym przed wydaniem decyzji nakazującej powrót – Treść tego prawa

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Prawo do bycia wysłuchanym w toku każdego postępowania, w kształcie mającym zastosowanie w ramach dyrektywy 2008/115, a w szczególności jej art. 6, należy interpretować w ten sposób, że przebywający nielegalnie obywatel państwa członkowskiego może, przed wydaniem przez właściwy organ krajowy decyzji nakazującej powrót, skorzystać w trakcie przesłuchania przed tym organem z pomocy doradcy prawnego, pod warunkiem że korzystanie z tego prawa nie wpłynie negatywnie na prawidłowy przebieg postępowania w sprawie powrotu ani nie zakłóci skutecznej realizacji przepisów dyrektywy 2008/115.

Jednakże prawo do bycia wysłuchanym w toku każdego postępowania, w kształcie mającym zastosowanie w ramach dyrektywy 2008/115, a w szczególności jej art. 6, należy interpretować w ten sposób, że nie wynika z niego obowiązek pokrycia przez państwa członkowskie kosztów tej pomocy w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej. (por. pkt 68–71; sentencja)

5. Wymiar Sprawiedliwości

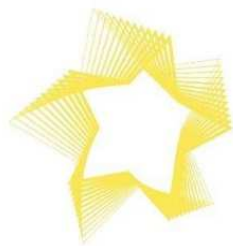
ARTYKUŁ 47 - PRAWO DO SKUTECZNEGO ŚRODKA PRAWNEGO I DOSTĘPU DO BEZSTRONNEGO SĄDU
Każdy, kogo prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym artykule.

Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela.

Pomoc prawna jest udzielana osobom, które nie posiadają wystarczających środków, w zakresie w jakim jest ona konieczna dla zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Art. 47 Prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu

T-479/14 - Kendrion przeciwko Unia Europejska. Wyrok Sądu (trzecia izba w składzie powiększonym) z dnia 1 lutego 2017 r. Kendrion NV przeciwko Unii Europejskiej, reprezentowanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Odpowiedzialność pozaumowna – Precyzyjność skargi – Dopuszczalność – **Artykuł 47 karty praw podstawowych** – Rozsądny termin na wydanie orzeczenia – Szkoda majątkowa – Odsetki od kwoty niezapłaconej grzywny – Koszty gwarancji bankowej – Szkoda

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

niemajątkowa – Związek przyczynowy (Odwołanie: sprawa przed Trybunałem C-150/17 P)

C-93/12 - Postępowanie główne. Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 27 czerwca 2013 r. ET Agroconsulting-04-Wełko Stojanow przeciwko Izpylnitelen direktor na Dyrżawen fond „Zemedelie” Razplaszatelnia agencija Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Administratiwen syd Sofija-grad. Rolnictwo – Autonomia proceduralna państw członkowskich – Wspólna polityka rolna – Pomoc – Rozpatrywanie sporów administracyjnych – Określenie sądu właściwego – Kryterium krajowe – Sąd administracyjny, w którego okręgu ma siedzibę organ, który wydał zaskarżony akt – Zasada równoważności – Zasada skuteczności – **Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej**. Sprawa C-93/12

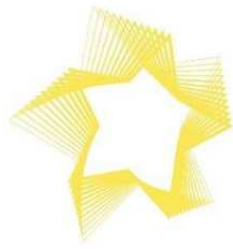
C-199/11 - Otis i in. Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 6 listopada 2012 r. Europese Gemeenschap przeciwko Otis NV i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez rechtbank van koophandel te Brussel. Reprezentacja Unii Europejskiej przed sądami krajowym – Artykuł 282 WE i art. 335 TFUE – Żądanie odszkodowania za szkodę poniesioną przez Unię z powodu kartelu – **Artykuł 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej** – Prawo do rzetelnego procesu – Prawo do sądu – Równość broni – Artykuł 16 rozporządzenia nr 1/2003

Traktat o Europejskim Mechanizmie Stabilności, nie narusza Karty i w szczególności prawo do skutecznej ochrony sądowej, bo nie tworzy nowych kompetencji

C-370/12 – Pringle, Wyrok Trybunału (w pełnym składzie) z dnia 27 listopada 2012 r. Thomas Pringle przeciwko Government of Ireland i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Supreme Court Mechanizm stabilności dla państw, których walutą jest euro – Decyzja 2011/199/UE – Zmiana art. 136 TFUE – Ważność – Artykuł 48 ust. 6 TUE – Uproszczona procedura zmiany traktatu – Traktat EMS – Polityka gospodarcza i pieniężna – Kompetencje państw członkowskich

Sąd odsyłający stwierdza, powołując się na argument podniesiony przez skarżącego w postępowaniu głównym, że utworzenie EMS poza porządkiem prawnym Unii grozi brakiem zastosowania do EMS postanowień Karty. Sąd ten dąży do ustalenia, czy w takim razie utworzenie EMS narusza art. 47 Karty, który chroni prawo każdego do skutecznej ochrony sądowej. (p.178)

Trzeba w tej mierze przypomnieć, że zgodnie z art. 51 ust. 1 Karty jej postanowienia mają zastosowanie do państw członkowskich wyłącznie w sytuacji gdy stosują one prawo Unii. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu Karta nie rozszerza zakresu zastosowania prawa Unii poza kompetencje Unii, nie ustanawia nowych kompetencji ani zadań Unii, nie zmienia też

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

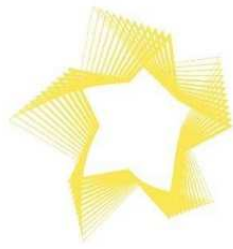
kompetencji i zadań określonych w traktatach. Zatem Trybunał dokonuje wykładni w świetle Karty prawa Unii w granicach powierzonych jej kompetencji (zob. wyroki: z dnia 5 października 2010 r. w sprawie C-400/10 PPU McB., Zb.Orz. s. I-8965, pkt 51; z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie C-256/11 Dereci i in., Zb.Orz s. I-11315, pkt 71). (p. 179) Trzeba zaś zauważyć, że państwa członkowskie nie stosują prawa Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 Karty, ustanawiając mechanizm stabilności tego rodzaju jak EMS, dla którego utworzenia traktaty UE i FUE nie przewidują żadnej kompetencji Unii, jak to zostało stwierdzone w pkt 105 niniejszego wyroku. (p. 180)

Jak z powyższego wynika, zasada ogólna skutecznej ochrony sądowej nie stoi na przeszkodzie zawarciu między państwami członkowskimi, których walutą jest euro, takiej umowy jak traktat EMS, ani jej ratyfikacji przez te państwa (p. 181)

C-276/12 – Sabou. Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 22 października 2013 r. Jiří Sabou przeciwko Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Nejvyšší správní soud. Dyrektywa 77/799/EWG – Wzajemna pomoc organów państw członkowskich w dziedzinie podatków bezpośrednich – Wymiana informacji na wniosek – Postępowanie podatkowe – Prawa podstawowe – Ograniczenie obowiązków wnioskującego państwa członkowskiego i wezwanego państwa członkowskiego wobec podatnika – Brak obowiązku poinformowania podatnika o wniosku o udzielenie pomocy – Brak obowiązku wezwania podatnika do uczestnictwa w przesłuchaniu świadków – Prawo podatnika do zakwestionowania wymienionej informacji – Minimalna treść wymienionej informacji

Trybunał orzekł już wcześniej, że przestrzeganie prawa do obrony stanowi ogólną zasadę prawa Unii, która powinna być stosowana wówczas, gdy organ administracyjny ma podjąć w stosunku do danej osoby decyzję, która wiąże się z niekorzystnymi dla niej skutkami (zob. ww. wyrok w sprawie Sopropé, pkt 36). Zgodnie z rzeczoną zasadą adresaci decyzji, które w znaczący sposób oddziałują na ich interesy, powinni w ten sposób być w stanie skutecznie przedstawić swój punkt widzenia co do elementów, na których rzeczono organy opierają swoją decyzję (zob. w szczególności wyrok z dnia 24 października 1996 r. w sprawie C-32/95 P Komisja przeciwko Lisrestal i in., Rec. s. I-5373, pkt 21; a także ww. wyrok w sprawie Sopropé, pkt 37). Obowiązek ten ciąży na organach państw członkowskich w chwili, gdy podejmują one decyzje należące do zakresu zastosowania prawa Unii, nawet wówczas gdy właściwe przepisy prawa Unii nie przewidują wyrażnie takiej formalności (zob. ww. wyrok w sprawie Sopropé, pkt 38; a także wyrok z dnia 10 września 2013 r. w sprawie C-383/13 PPU G. i R., pkt 35). (p. 38)

Z powyższego wynika, że przestrzeganie prawa do obrony podatnika nie wymaga, aby uczestniczył on we wniosku o udzielenie informacji skierowanym przez wnioskujące państwo członkowskie do wezwanego państwa członkowskiego. Nie wymaga ono ponadto

tęgo, aby podatnik został wysłuchany w chwili przeprowadzania dochodzeń, które mogą obejmować przesłuchanie świadków w wezwanym państwie członkowskim, ani przed przekazaniem przez to państwo członkowskie informacji wnioskującemu państwu członkowskiemu. (p. 44)

Niemniej jednak nic nie zabrania państwu członkowskiemu rozciągnięcia prawa do bycia wysłuchanym na inne etapy fazy dochodzenia, poprzez dopuszczenie podatnika do poszczególnych etapów zbierania informacji, a w szczególności do przesłuchania świadka. (p. 45)

**Art. 47. Prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu +
Art. 51 Zakres zastosowania**

C-156/12 - GREP Postępowanie główne

Postanowienie Trybunału (szósta izba) z dnia 13 czerwca 2012 r. GREP GmbH
przeciwko Freitstaat Bayern

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym – Landesgericht Salzburg –
Wykładnia art. 51 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 47 Karty praw podstawowych Unii
Europejskiej oraz pomocniczo art. 43 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z
dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich
wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1) oraz art. 6
ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – Zakres
stosowania karty praw podstawowych – Postępowanie w sprawie wykonania
orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim – Prawo do pomocy sądowej –
Dopuszczalność uregulowania krajowego odmawiającego przyznania tego prawa
osobom prawnym

Artykuł 104 § 3 akapit pierwszy regulaminu postępowania – Karta praw podstawowych
Unii Europejskiej – Artykuł 47 i art. 51 ust. 1 – Stosowanie prawa Unii – Odwołanie od
orzeczenia stwierdzającego wykonalność orzeczenia wydanego w innym państwie
członkowskim i zarządzającego zajęciem – Skuteczna ochrona sądowa – Prawo do sądu –
Pomoc prawna – Przepisy krajowe odmawiające pomocy prawnej osobom prawnym

***Wniesienie o kontroli konstytucyjności nie przesądza, w świetle art. Karty PP i
całego systemu prawa UE o możliwości wniesienia sprawy to Trybunału
Sprawiedliwości***

C-198/13 - Julian Hernández i in. Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 10 lipca 2014 r.
V́ctor Manuel Julian Hernández i in. przeciwko Reino de España (Subdelegación del
Gobierno de España en Alicante) i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie
prejudycjalnym złożony przez Juzgado de lo Social nº 1 de Benidorm. Ochrona
pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy – Dyrektywa 2008/94/WE –
Zakres stosowania – Prawo do uzyskania przez pracodawcę odszkodowania od państwa

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

członkowskiego z tytułu wynagrodzenia wypłaconego pracownikowi za czas trwania postępowania kwestionującego rozwiązanie umowy o pracę należnego po upływie 60. dnia roboczego od dnia wniesienia powództwa – Brak prawa do odszkodowania w razie nieważności rozwiązania umowy o pracę – Wstąpienie pracownika w uprawnienie pracodawcy do dochodzenia odszkodowania w przypadku jego tymczasowej niewypłacalności – Dyskryminacja pracowników, których umowy o pracę zostały rozwiązane w sposób nieważny – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Zakres stosowania – Artykuł 20

C-112/13 - A Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 11 września 2014 r. A przeciwko B i in. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Oberster Gerichtshof Artykuł 267 TFUE – Konstytucja krajowa – Obowiązkowe postępowanie wypadkowe w sprawie kontroli zgodności z konstytucją – Badanie zgodności ustawy krajowej zarówno z prawem Unii, jak i z krajową konstytucją – Jurysdykcja i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych – Brak znanego miejsca zamieszkania lub znanego miejsca pobytu pozwanego na terytorium państwa członkowskiego – Prorogacja jurysdykcji w wypadku wdania się w spór przez pozwanego – Kurator pozwanego nieznanego z miejsca pobytu

Nie można pozbawić sądom ani ograniczyć możliwości sądów zwracania się do Trybunału Sprawiedliwości na żadnej etapie postępowania. Z akt sprawy będących do dyspozycji Trybunału – w których znajduje się orzeczenie Verfassungsgerichtshof przywołane w pkt 24 niniejszego wyroku – wynika jednak, że obowiązek przedstawienia mu takiego wniosku o uchylenie ustawy ze skutkiem erga omnes nie wpływa na uprawnienie sądów powszechnych do wystąpienia do Trybunału – zgodnie ze sformułowaniem Verfassungsgerichtshof zaczerpniętym z wyroku Trybunału wydanego w sprawach połączonych Melki i Abdeli (C-188/10 i C-189/10, EU:C:2010:363, pkt 57) – na każdym etapie postępowania, nawet po zakończeniu postępowania wypadkowego w sprawie kontroli zgodności z konstytucją, z każdym pytaniem prejudycjalnym, jakie uważają one za niezbędne, ani na ich uprawnienia do stosowania wszelkich niezbędnych środków tymczasowej ochrony sądowej oraz do odstąpienia od stosowania, po zakończeniu takiego postępowania wypadkowego, krajowego przepisu ustawowego niezgodnego z prawem Unii. W tym względzie Verfassungsgerichtshof uważa za istotne, jak wynika to z pkt 42 jego orzeczenia, aby Trybunał nie został pozbawiony możliwości sprawowania kontroli ważności prawa wtórnego Unii w świetle prawa pierwotnego i karty. (p. 32).

ARTYKUŁ 48 - DOMNIEMANIE NIEWINNOŚCI I PRAWO DO OBRONY

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

1. *Każdego oskarżonego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona zgodnie z prawem.*
2. *Każdemu oskarżonemu gwarantuje się poszanowanie prawa do obrony.*

C-129/13 - Kamino International Logistics i Datema Hellmann Worldwide Logistics. Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 3 lipca 2014 r. Kamino International Logistics BV i Datema Hellmann Worldwide Logistics BV przeciwko Staatssecretaris van Financiën. Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Hoge Raad der Nederlanden. Pokrycie długu celnego – Zasada przestrzegania prawa do obrony – Prawo do bycia wysłuchanym – Adresat decyzji o wezwaniu do zapłaty, który został wysłuchany przez organy celne nie przed wydaniem tej decyzji, lecz dopiero na następującym później etapie postępowania w przedmiocie zażalenia – **Naruszenie prawa do obrony** – Ustalenie skutków prawnych nieposzanowania prawa do obrony. Sprawy połączone C-129/13 i C-130/13.

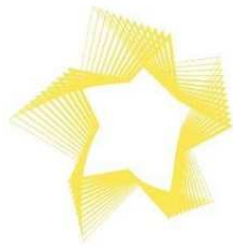
W sprawach w postępowaniach głównych ani kodeks celny, ani mające zastosowanie przepisy krajowe nie przewidują, w kontekście procedury retrospektywnego pokrycia należności celnych przywozowych, prawa do bycia wysłuchanym przez właściwy organ celny przed wysłaniem wezwań do zapłaty. Jeżeli chodzi o procedurę dotyczącą retrospektywnego pokrycia należności celnych i w konsekwencji o decyzję mieszczącą się w zakresie stosowania prawa Unii, bezsporne jest ponadto, że zasada poszanowania prawa do obrony ma zastosowanie do państw członkowskich. (p. 32)

ARTYKUŁ 48 - DOMNIEMANIE NIEWINNOŚCI I PRAWO DO OBRONY

1. *Każdego oskarżonego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona zgodnie z prawem.*
2. *Każdemu oskarżonemu gwarantuje się poszanowanie prawa do obrony.*

T-474/04 - Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse przeciwko Komisji Postępowanie główne Wyrok Sądu pierwszej instancji (trzecia izba) z dnia 12 października 2007 r. Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse GmbH przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich. Konkurencja - Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki - Nadtlenki organiczne - Decyzja oddalająca wniosek o pominięcie niektórych fragmentów ostatecznej i opublikowanej wersji decyzji stwierdzającej naruszenie art. 81 WE - Ujawnienie informacji dotyczących skarżącej przez publikację decyzji nieskierowanej do niej - Artykuł 21 rozporządzenia nr 17 - Tajemnica zawodowa - Artykuł 287 WE - **Domniemanie niewinności** - Stwierdzenie nieważności.

C-27/09 P - Francja przeciwko People's Mojahedin Organization of Iran, Postępowanie główne Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 21 grudnia 2011 r. Republika Francuska

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

przeciwko People's Mojahedin Organization of Iran. Odwołanie - Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa - Środki restrykcyjne skierowane przeciwko niektórym osobom i podmiotom mające na celu zwalczanie terroryzmu - Wspólne stanowisko 2001/931/WPZiB - Rozporządzenie nr 2580/2001- Zamrożenie funduszy mające zastosowanie do grupy ujętej w wykazie sporządzonym, przejrzanym i zmienionym przez Radę Unii Europejskiej - **Prawo do obrony**.
(Odwołanie: sprawa przed Sądem T-284/08)

ARTYKUŁ 50 ZAKAZ PONOWNEGO SĄDZENIA LUB KARANIA W POSTĘPOWANIU KARNYM ZA TEN SAM CZYN
ZABRONIONY POD GROŻBĄ KARY

Nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, w odniesieniu do którego zgodnie z ustawą został już uprzednio uniewinniony lub za który został już uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem na terytorium Unii.

Zob. Pon. C-617/10 - Åklagaren

7. POSTANOWIENIA OGÓLNE DOTYCZĄCE WYKŁADNI I STOSOWANIA KARTY

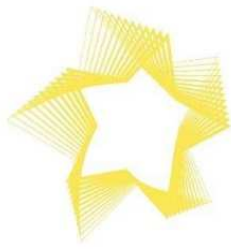
ARTYKUŁ 51 - ZAKRES ZASTOSOWANIA

- 1. Postanowienia niniejszej Karty mają zastosowanie do instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii przy poszanowaniu zasady pomocniczości oraz do Państw Członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii. Państwa te szanują zatem prawa, przestrzegają zasad i popierają ich stosowanie zgodnie ze swymi odpowiednimi uprawnieniami i w poszanowaniu granic kompetencji Unii powierzonych jej w Traktatach.*
- 2. Niniejsza Karta nie rozszerza zakresu zastosowania prawa Unii poza kompetencje Unii, nie ustanawia nowych kompetencji ani zadań Unii, ani też nie zmienia kompetencji i zadań określonych w Traktatach.*

Prawa podstawowe - Karta praw podstawowych - Europejska konwencja praw człowieka:

C-617/10 - Åklagaren przeciwko Hansowi Åkerbergowi Franssonowi. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Haparanda tingsrätt
Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Zakres stosowania – Artykuł 51 – Stosowanie prawa Unii – Ściganie czynów powodujących uszczuplenie zasobów własnych Unii – Artykuł 50 – Zasada ne bis in idem – Uregulowania krajowe

2017-18 Karta Praw Podstawowych w działaniu – Uniwersytet Szczeciński – Polska – materiały do nauki – Pasquale Policastro, dr hab. dr h.c. Profesor Uniwersytetu Szczecińskiego

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

przewidujące ściganie za ten sam czyn w dwóch oddzielnych postępowaniach, administracyjnym i karnym – Zgodność

Prawa podstawowe – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Zakres stosowania – Uregulowanie krajowe mające związek z prawem Unii – Uregulowanie przewidujące sankcje za naruszenie przepisów prawa Unii – Działanie państwa członkowskiego niebędące w pełni określone przepisami tego prawa – Stosowanie karty oraz krajowych standardów ochrony praw podstawowych (art. 325 TFUE; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 51 ust. 1; dyrektywy Rady: 77/388, art. 2, 22; 2006/112, art. 2, art. 250 ust. 1, art. 273)

Prawa podstawowe – Zasada ne bis in idem – Kumulacja sankcji karnych i administracyjnych za ten samy czyn – Przestępstwo skarbowe – Naruszenie tej zasady – Brak (Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 50)

Pytania prejudycjalne – Właściwość Trybunału – Granice – Pytania ogólne lub hipotetyczne – Pytanie mające charakter abstrakcyjny i całkowicie hipotetyczny w odniesieniu do przedmiotu sporu postępowania głównego – Niedopuszczalność (art. 267 TFUE)

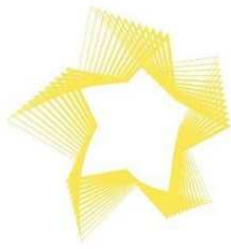
Prawa podstawowe – Europejska konwencja praw człowieka – Związek między konwencją i normą prawa krajowego – Związek niewchodzący w zakres stosowania prawa Unii (art. 6 ust. 3 TUE; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 52 ust. 3)

Prawo Unii Europejskiej – Pierwszeństwo – Praktyka sądowa ograniczająca obowiązek niezastosowania przepisu sprzecznego z Kartą praw podstawowych Unii – Niedopuszczalność (art. 267 TFUE; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej)

Zakres zastosowania karty w odniesieniu do działań państw członkowskich został określony w jej art. 51 ust. 1, zgodnie z którym postanowienia karty mają zastosowanie do państw członkowskich tylko w sytuacji, gdy stosują one prawo Unii. W istocie prawa podstawowe chronione w porządku prawnym Unii znajdują zastosowanie we wszystkich sytuacjach podlegających prawu Unii, ale nie poza takimi sytuacjami.

Trybunał nie może zatem oceniać zgodności z kartą przepisów krajowych, które nie mieszczą się w zakresie zastosowania prawa Unii. Natomiast jeżeli przepisy takie wchodzą w zakres zastosowania tego prawa, Trybunał, rozpatrując pytanie prejudycjalne, powinien udzielić wszelkich wyjaśnień interpretacyjnych koniecznych do oceny przez sąd krajowy zgodności tych przepisów z prawami podstawowymi, których ochronę zapewnia. (por. pkt 17 i 19)

Zadania sądu krajowego: *Gdy sąd państwa członkowskiego przystępuje do kontroli zgodności z prawami podstawowymi przepisu prawa krajowego lub działania organów krajowych stanowiącego akt stosowania prawa Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 karty – a dotyczy to sytuacji, w której działanie państw członkowskich nie jest w pełni określone przepisami prawa Unii – organy i sądy krajowe są uprawnione do stosowania krajowych*

standardów ochrony praw podstawowych, o ile zastosowanie owych standardów nie podważa poziomu ochrony wynikającego z karty stosownie do wykładni Trybunału ani pierwszeństwa, jednolitości i skuteczności prawa Unii. W tym celu sądy krajowe, dokonując wykładni postanowień karty, mają możliwość, a w niektórych wypadkach obowiązek, zwrócić się do Trybunału w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 267 TFUE.

Zatem dodatkowe zobowiązania podatkowe i postępowanie karnoskarbowe, z powodu nieprawdziwych informacji podanych w odniesieniu do podatku od wartości dodanej, stanowią wykonanie art. 2, art. 250 ust. 1 i art. 273 dyrektywy 2006/112 w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (dawniej art. 2 i 22 szóstej dyrektywy) oraz art. 325 TFUE, a zatem akt stosowania prawa Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

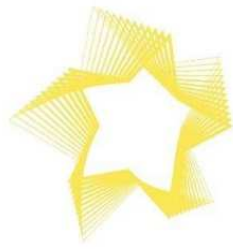
Okoliczność, że przepisy krajowe służące za podstawę tych zobowiązań podatkowych i postępowania karnego nie zostały wydane w celu transpozycji dyrektywy 2006/112, nie podważa powyższego wniosku, ponieważ ich zastosowanie stanowi sankcję za naruszenie przepisów owej dyrektywy, ma więc na celu wypełnienie nałożonego na państwa członkowskie w traktatach obowiązku skutecznego sankcjonowania działań mogących naruszać interesy finansowe Unii. (por. pkt 27–30)

Zasada ne bis in idem ujęta w art. 50 Karty praw podstawowych Unii nie stoi na przeszkodzie stosowaniu przez państwo członkowskie kolejno sankcji podatkowej i sankcji karnej za ten sam czyn polegający na niedopełnieniu obowiązku przekazania prawidłowych informacji dotyczących podatku od wartości dodanej, pod warunkiem że pierwsza z tych sankcji nie ma charakteru karnego, co ustalić winien sąd krajowy.

Państwom członkowskim przysługuje bowiem swoboda wyboru sankcji w celu zapewnienia poboru w pełnej wysokości dochodów z podatku od wartości dodanej, a tym samym ochrony interesów finansowych Unii. Sankcje te mogą więc mieć postać sankcji administracyjnych, sankcji karnych lub obu tych rodzajów sankcji łącznie. Dopiero jeżeli sankcja podatkowa ma charakter karny w rozumieniu art. 50 karty i jest ostateczna, zasada wyrażona w tym przepisie staje na przeszkodzie prowadzeniu przeciwko tej samej osobie kolejnego postępowania karnego.

Oceny karnego charakteru sankcji podatkowych dokonuje się z uwzględnieniem trzech kryteriów: a) Pierwszym z nich jest kwalifikacja prawna naruszenia w prawie krajowym, b) drugim – sam charakter naruszenia; c) a trzecim – charakter i stopień surowości grożącej zainteresowanemu sankcji. (por. pkt 34, 35, 37; pkt 1 sentencji)
Prawo Unii nie reguluje stosunków między europejską konwencją praw człowieka, a porządkami prawnymi państw członkowskich ani nie określa skutków, jakie sąd krajowy powinien łączyć ze sprzecznością między normą prawa krajowego a prawami chronionymi na mocy tej konwencji.

Jakkolwiek bowiem zgodnie z art. 6 ust. 3 TUE prawa podstawowe chronione na mocy europejskiej konwencji praw człowieka są częścią prawa Unii jako jego zasady ogólne i jakkolwiek art. 52 ust. 3 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej nakazuje prawom

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

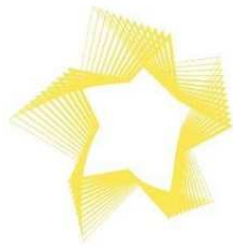
*chronionym na mocy karty odpowiadającym prawom chronionym na mocy europejskiej konwencji praw człowieka przypisywać takie samo znaczenie i takie same skutki, jakie mają prawa ujęte we wspomnianej konwencji, to jednak **konwencja ta, do czasu przystąpienia do niej Unii, nie stanowi aktu prawnego formalnie obowiązującego w porządku prawnym Unii.** (por. pkt 44; pkt 2 sentencji)*

Wymóg sądu wykonanie kompletnej oceny Karty. Prawo Unii stoi na przeszkodzie praktyce sądowej, która uzależnia obowiązek niezastosowania przez sąd krajowy przepisu sprzecznego z prawem podstawowym chronionym na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej od spełnienia warunku, by sprzeczność ta wynikała w sposób oczywisty z karty lub z dotyczącego jej orzecznictwa, ponieważ praktyka ta uniemożliwia sądowi krajowemu dokonanie, z ewentualnym udziałem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, kompletnej oceny zgodności owego przepisu krajowego z kartą.

Taka praktyka skutkuje bowiem ograniczeniem skuteczności prawa Unii poprzez odmowę przyznania sądowi, w którego kompetencji leży jego zastosowanie, uprawnienia do uczynienia, w momencie stosowania tego prawa, wszystkiego co niezbędne do pominięcia krajowych przepisów ustawowych mogących stać na przeszkodzie pełnej skuteczności prawa Unii. (por. pkt 46, 48; pkt 3 sentencji)

Obywatelstwo Unii - Prawo wjazdu i pobytu: Trudność w stosowaniu Karty (art. 51) w sprawach dotyczących obywatelstwa europejskiego. Istoty obywatelstwa Unii, nie przesądza o tym, że prawa obywateli Unii (łącznie z prawami przeznaczonymi do członków rodziny) powinny być opartych na podstawie prawnej zawartej w prawie Unii Europejskiej. Znalezienie tej podstawy jest zadaniem sądu krajowego. Należy także wziąć pod uwagę zakres stosowania prawa Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. W sytuacjach innych się stosuje prawo krajowe (w zakresie nie objętym ustawodawstwem Europejskich C-87/12 - Ymeraga i Ymeraga-Tafarshiku [Sprawa zakończona] Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 8 maja 2013 r. Kreshnik Ymeraga i in. przeciwko Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Immigration Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Cour administrative (Luksemburg) Obywatelstwo Unii – Artykuł 20 TFUE – Prawo pobytu obywateli państw trzecich będących członkami rodziny obywatela Unii, który nie skorzystał ze swojego prawa do swobodnego przemieszczania się – Prawa podstawowe.

Prawa podstawowe – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego – Odmowa prawa pobytu członkom rodziny obywatela Unii będącym obywatelami państw trzecich – Sytuacja nieobjęta zakresem stosowania prawa Unii – Ocena w świetle europejskiej konwencji praw

człowieka – Ocena spoczywająca na sądzie krajowym (Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 51 ust. 1)

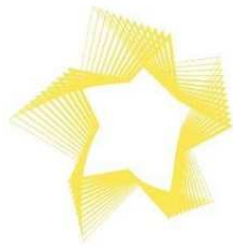
Dyrektywy 2003/86 w sprawie prawa do łączenia rodzin i 2004/38 w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, nie podlegają stosowaniu względem obywateli państw trzecich, którzy występują o prawo pobytu w celu dołączenia do obywatela Unii będącego członkiem ich rodziny, który nigdy nie skorzystał ze swojego prawa do swobodnego przemieszczania się jako obywatel Unii i zawsze przebywał, jako obywatel Unii, w państwie członkowskim, którego obywatelstwo posiada. (por. pkt 33)

Artykuł 20 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie odmówiło obywatelowi państwa trzeciego pobytu na swoim terytorium, chociaż obywatel ten pragnie zamieszkać z członkiem swojej rodziny będącym obywatelem Unii Europejskiej zamieszkałym w tym państwie członkowskim i posiadającym jego obywatelstwo, w sytuacji gdy ten obywatel Unii nigdy nie skorzystał ze swego prawa do swobodnego przemieszczania się, o ile taka odmowa nie oznacza pozbawienia tego obywatela Unii rzeczywistej możliwości skorzystania z istoty praw wynikających ze statusu obywatela Unii.

W tym względzie sam fakt, iż dla obywatela państwa członkowskiego mogłoby wydawać się pożądane – ze względów ekonomicznych lub w celu utrzymania jedności rodziny na terytorium Unii – aby członkowie jego rodziny, którzy nie posiadają obywatelstwa państwa członkowskiego, mogli z nim przebywać na terytorium Unii, jest niewystarczający dla stwierdzenia, że obywatel Unii byłby zmuszony do opuszczenia terytorium Unii w razie nieprzyznania takiego prawa. (por. pkt 38, 45; sentencja)

Gdy sytuacja członków rodziny obywatela Unii nie jest regulowana ani dyrektywą 2004/38 w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, ani dyrektywą 2003/86 w sprawie prawa do łączenia rodzin, zaś odmowa przez państwo członkowskie przyznania prawa pobytu członkom rodziny owego obywatela Unii nie prowadzi do pozbawienia tego ostatniego rzeczywistej możliwości skorzystania z istoty praw wynikających ze statusu obywatela Unii, odmowa taka nie jest związana z wykonaniem przepisu prawa Unii w rozumieniu art. 51 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, a co za tym idzie – zgodność tej odmowy z prawami podstawowymi nie może być badana w świetle praw ustanowionych przez tę ostatnią.

Powyższe stwierdzenie nie przesądza kwestii, czy obywatelom państwa trzeciego, których dotyczy spór w postępowaniu głównym, prawo pobytu nie może zostać odmówione na podstawie badania w świetle postanowień europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, której stronami są wszystkie państwa członkowskie. (por. pkt 42–44)

**Obywatelstwo Unii, przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości:
Prawo wjazdu i pobytu; Polityka imigracyjna: *obywatelstwo Europejskie to jest status chronione prawem. Więc nie można to uzależnić od dalszych innych warunków. W szczególności istota tego statusu pozostaje. Z tego powodu, prawo UE nie dotrze do elementów takich jak wydania dokumentu, które zależą od Państwa członkowskiego i nie mogą zmienić istotę statusu obywatela.***

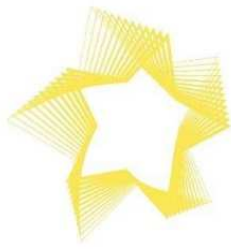
OCENA SPOCZYWAJĄCA NA SĄD KRAJOWY: Test stosowania prawa Unii w rozumieniu art. 51 Karty, wymaga następujących kroków:

- a) czy dane uregulowanie krajowe ma na celu wykonanie przepisu prawa Unii,**
- b) jaki jest charakter tego uregulowania oraz to,**
- c) czy zmierza ono ku realizacji celów innych niż te objęte prawem Unii, nawet jeżeli może ono w sposób pośredni wpływać na to ostatnie, a także to,**
- d) czy istnieją przepisy prawa Unii regulujące daną dziedzinę w sposób szczególny lub mogące mieć dla niej znaczenie**

C-40/11 – Iida Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 8 listopada 2012 r. Yoshikazu Iida przeciwko Stadt Ulm Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg Artykuły 20 TFUE i 21 TFUE – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 51 – Dyrektywa 2003/109/WE – Obywatele państw trzecich – Prawo pobytu w państwie członkowskim – Dyrektywa 2004/38/WE – Obywatele państw trzecich będący członkami rodziny obywateli Unii – Obywatel państwa trzeciego, który nie towarzyszy obywatelowi Unii w przyjmującym państwie członkowskim ani do niego nie dołącza, lecz pozostaje w państwie członkowskim pochodzenia obywatela – Prawo pobytu obywatela państwa trzeciego w państwie członkowskim pochodzenia obywatela przebywającego w innym państwie członkowskim – Obywatelstwo Unii – Prawa podstawowe.

Na podstawie art 2 pkt 2 lit. d) dyrektywy 2004/38 w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221, 68/360, 72/194, 73/148, 75/34, 75/35, 90/364, 90/365 i 93/96 cecha członka rodziny „na utrzymaniu” obywatela Unii, któremu przysługuje prawo pobytu, wiąże się z sytuacją faktyczną, która charakteryzuje się tym, iż utrzymanie materialne członka rodziny jest zapewnione przez uprawnionego do prawa pobytu, w związku z czym w przypadku sytuacji odwrotnej, a mianowicie, gdy to uprawniony do prawa pobytu pozostaje na utrzymaniu obywatela państwa trzeciego, ten ostatni nie może powoływać się na cechę wstępnego „na utrzymaniu” wspomnianego uprawnionego do celu skorzystania z prawa pobytu w przyjmującym państwie członkowskim. (por. pkt 55)

Na podstawie art. 2 pkt 2 lit. a) dyrektywy 2004/38 w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw

The Charter of Fundamental Rights of the EU

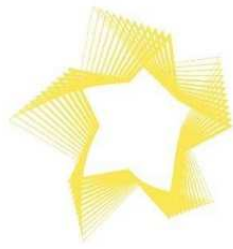
“in action”

członkowskich, zmieniającej rozporządzenie nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221, 68/360, 72/194, 73/148, 75/34, 75/35, 90/364, 90/365 i 93/96, małżonek obywatela Unii, który skorzystał z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się jest uznawany za „członka rodziny” tego obywatela. Nie jest konieczne spełnienie dalszych wymogów, które poza faktem bycia małżonkiem miałyby spełnić dana osoba. W związku z tym małżonek niekoniecznie musi na stałe zamieszkiwać z obywatelem Unii, aby uzyskać wtórne prawo pobytu. W istocie małżeństwo nie może zostać uznane za zakończone tak długo, jak nie zostało rozwiązane przez właściwy organ. Nie ma to miejsca w przypadku małżonków żyjących po prostu w separacji, nawet jeżeli mają oni zamiar późniejszego przeprowadzenia rozwodu. (por. pkt 57, 58)

Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38 w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221, 68/360, 72/194, 73/148, 75/34, 75/35, 90/364, 90/365 i 93/96, przyznaje wtórne prawo pobytu jedynie członkom rodziny obywatela Unii, którzy towarzyszą tej osobie lub do niej dołączają. Tego rodzaju wymóg odpowiada celowi pochodnych prawa wjazdu i prawa pobytu na terytorium państw członkowskich, które dyrektywa 2004/38 przewiduje dla członków rodziny obywateli Unii, gdyż w przeciwnym wypadku okoliczność, że obywatelowi Unii nie może towarzyszyć jego rodzina lub że rodzina ta nie może do niego dołączyć w przyjmującym państwie członkowskim, mogłaby naruszać jego swobodę przemieszczania się, zniechęcając go do korzystania z przysługujących mu prawa wjazdu i prawa pobytu na terytorium tego państwa członkowskiego. W związku z powyższym prawo pobytu nie może zostać przyznane na podstawie dyrektywy 2004/38 obywatelowi państwa trzeciego, który ani nie towarzyszy ani nie dołącza w przyjmującym państwie do członka swojej rodziny będącemu obywatelem Unii, który skorzystał z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się. (por. pkt 61–63)

W wypadku sytuacji nieobjętych zakresem dyrektywy 2004/38 w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221, 68/360, 72/194, 73/148, 75/34, 75/35, 90/364, 90/365 i 93/96, i gdy nie istnieje także żaden inny łącznik z postanowieniami prawa Unii dotyczącymi obywatelstwa obywatel państwa trzeciego nie może domagać się przyznania mu prawa pobytu wywodzonego od obywatela Unii.

Taki łącznik nie istnieje gdy odmowa dokumentu pobytowego obywatelowi państwa trzeciego, członkowi rodziny obywatela Unii, nie może pozbawić obywatela Unii możliwości skutecznego korzystania z istoty praw związanych ze statusem obywatela Unii lub stanowić przeszkody w wykonaniu przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich. W tym zakresie czysto hipotetyczna perspektywa wykonania prawa do swobodnego przemieszczania się nie jest powiązana z prawem Unii na tyle, by uzasadnić zastosowanie jego postanowień.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

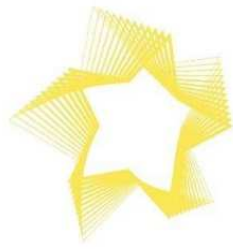
Ponadto aby ustalić, czy taka odmowa mieści się w granicach stosowania prawa Unii w rozumieniu art. 51 karty praw podstawowych, należy między innymi zbadać:

a) czy dane uregulowanie krajowe ma na celu wykonanie przepisu prawa Unii, b) jaki jest charakter tego uregulowania oraz to, c) czy zmierza ono ku realizacji celów innych niż te objęte prawem Unii, nawet jeżeli może ono w sposób pośredni wpływać na to ostatnie, a także to, d) czy istnieją przepisy prawa Unii regulujące daną dziedzinę w sposób szczególny lub mogące mieć dla niej znaczenie.

Ponieważ odmowa wydania dokumentu pobytowego nie mieści się w zakresie stosowania prawa Unii w rozumieniu art. 51 karty praw podstawowych, ponieważ sytuacja wnioskującego o wydanie dokumentu pobytowego nie jest objęta zakresem prawa Unii, zgodność tej odmowy z prawami podstawowymi nie może być badana w świetle praw ustanowionych w tej karcie. (por. pkt 76, 77, 79–82; sentencja)

ARTYKUŁ 52 ZAKRES I WYKŁADNIA PRAW I ZASAD

- 1. Wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności uznanych w niniejszej Karcie muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę tych praw i wolności. Z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności, ograniczenia mogą być wprowadzone wyłącznie wtedy, gdy są konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób.*
- 2. Prawa uznane w niniejszej Karcie, które są przedmiotem postanowień Traktatów, są wykonywane na warunkach i w granicach w nich określonych.*
- 3. W zakresie, w jakim niniejsza Karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję. Niniejsze postanowienie nie stanowi przeszkody, aby prawo Unii przyznawało szerszą ochronę.*
- 4. W zakresie, w jakim niniejsza Karta uznaje prawa podstawowe wynikające ze wspólnych tradycji konstytucyjnych Państw Członkowskich, prawa te interpretuje się zgodnie z tymi tradycjami.*
- 5. Postanowienia niniejszej Karty zawierające zasady mogą być wprowadzane w życie przez akty prawodawcze i wykonawcze przyjęte przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii oraz przez akty Państw Członkowskich, gdy wykonują one prawo Unii, korzystając ze swoich odpowiednich uprawnień. Można się na nie powoływać w sądzie jedynie w celu wykładni tych aktów i kontroli ich legalności.*
- 6. Ustawodawstwa i praktyki krajowe uwzględnia się w pełni, jak przewiduje to niniejsza Karta.*
- 7. Wyjaśnienia sporządzone w celu wskazania wykładni niniejszej Karty są należycie uwzględniane przez sądy Unii i Państw Członkowskich*

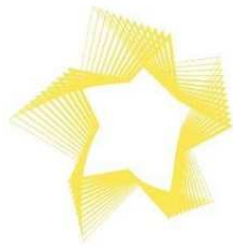

Konkurencja - Porozumienia, decyzja i uzgodnione praktyki: Art. 52.3 Trudna coherencja między wykładnią Karty a wykładnią Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Grzywny nałożone przez Komisję nie są sprzeczne z prawem EKPCz (art. 6). Tendencja do zastąpienia zasad ogólnych, z zasadą jednolitością prawa UE, co prowadzi do osłabienia EKPCz.

C-501/11 P - Schindler Holding i in. przeciwko Komisji

Postępowanie główne Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 18 lipca 2013 r. Schindler Holding Ltd i in. przeciwko Komisji Europejskiej Odwołanie – Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki – Rynek instalacji i obsługi wind i schodów – Odpowiedzialność spółki dominującej za naruszenia prawa kartelowego popełnione przez jej spółkę zależną – Spółka holdingowa – Wewnętrzny program przedsiębiorstwa w zakresie zgodności z regułami konkurencji („Compliance-Programme”) – Prawa podstawowe – Zasady państwa prawa w ramach ustalania wysokości nałożonych grzywien – Podział władzy, zasady legalności, niedziałania prawa wstecz, ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz odpowiedzialności na zasadzie winy – Rozporządzenie (WE) nr 1/2003 – Artykuł 23 ust. 2 – Ważność – Zgodność z prawem wytycznych Komisji z 1998 r.

Jakkolwiek zgodnie z art. 6 ust. 3 TUE prawa podstawowe chronione na mocy Europejskiej konwencji praw człowieka są częścią prawa Unii jako jego zasady ogólne i jakkolwiek art. 52 ust. 3 karty praw podstawowych Unii Europejskiej nakazuje prawom chronionym na mocy tej karty odpowiadającym prawom chronionym na mocy konwencji przypisywać takie samo znaczenie i takie same skutki, jakie mają prawa ujęte we wspomnianej konwencji, to jednak konwencja ta, do czasu przystąpienia do niej Unii, nie stanowi aktu prawnego formalnie obowiązującego w porządku prawnym Unii. (por. pkt 32, 124) Okoliczność, że decyzje nakładające grzywny w dziedzinie konkurencji są wydawane przez Komisję nie jest sama w sobie sprzeczna z art. 6 Europejskiej konwencji praw człowieka. Co się tyczy zasady skutecznej ochrony prawnej, ogólnej zasady prawa Unii, która jest wyrażona obecnie w art. 47 karty praw podstawowych Unii Europejskiej i która w prawie Unii odpowiada art. 6 ust. 1 owej konwencji, w ramach kontroli legalności przewidzianej w traktacie FUE, sąd Unii posiada nieograniczone prawo orzekania, które zostało uznane w art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, zgodnie z art. 261 TFUE, i które upoważnia go do zastąpienia oceny Komisji własną oceną i w konsekwencji uchylenia, zmniejszenia lub podwyższenia nałożonej grzywny lub okresowej kary pieniężnej. Ponieważ kontrola przewidziana traktatami oznacza, że sąd Unii sprawuje kontrolę zarówno pod względem prawnym, jak i faktycznym, oraz że ma prawo do oceny dowodów, stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji i do zmiany kwoty grzywien, nie wydaje się, aby kontrola legalności przewidziana w art. 263 TFUE, dopełniona nieograniczonym prawem orzekania o wysokości grzywny przewidzianym w art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, była sprzeczna z wymogami zasady skutecznej ochrony sądowej przewidzianej obecnie w art. 47 karty. (por. pkt 33, 36, 38).

ARTYKUŁ 53 - POZIOM OCHRONY

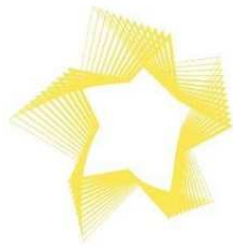
Żadne z postanowień niniejszej Karty nie będzie interpretowane jako ograniczające lub naruszające prawa człowieka i podstawowe wolności uznane, we właściwych im obszarach zastosowania, przez prawo Unii i prawo międzynarodowe oraz konwencje międzynarodowe, których Unia lub wszystkie Państwa Członkowskie są stronami, w szczególności przez europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz przez konstytucje Państw Członkowskich.

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości - współpraca sądowa w sprawach karnych: Krajowe standardy nie powinny podważać, także w dziedzinie prawa karnego, pierwszeństwo, jednolitości i skuteczności prawa UE oraz wzajemne zaufanie i wzajemne uznawanie Państw członkowskich.

C-399/11 – Melloni, Postępowanie główne, Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 26 lutego 2013 r. Stefano Melloni przeciwko Ministerio Fiscal. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Tribunal Constitucional (Hiszpania). Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Procedury wydawania osób między państwami członkowskimi – Decyzje wydane w wyniku rozprawy, na której dana osoba nie stawiała się osobiście – Wykonanie kary orzeczonej zaocznie – Możliwość wznowienia postępowania

Artykuł 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową 2009/299 (Artykuł 4a Decyzje wydane w wyniku rozprawy, na której dana osoba nie stawiała się osobiście), nie narusza ani prawa do skutecznej ochrony sądowej i sprawiedliwego procesu, ani prawa do obrony zagwarantowanych, odpowiednio, przez art. 47 i art. 48 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii, i jest zatem zgodny z wymogami wynikającymi z tych artykułów.

W istocie o ile prawo oskarżonego do stawienia się osobiście na rozprawie stanowi istotny element prawa do sprawiedliwego procesu, o tyle prawo to nie ma charakteru absolutnego. Oskarżony może swobodnie z tego prawa zrezygnować w sposób wyraźny lub milczący, pod warunkiem że rezygnacja będzie wykazana w sposób jednoznaczny, że będzie jej towarzyszyć minimum gwarancji stosownych do jej wagi i że nie będzie jej stać na przeszkodzie żaden ważny interes publiczny. W szczególności naruszenie prawa do sprawiedliwego procesu nie jest wykazane, choćby nawet oskarżony nie stawiał się osobiście, jeśli tylko został powiadomiony o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy lub jeśli bronił go obrońca, któremu udzielił on pełnomocnictwa. (por. pkt 49, 51, 53, 54; pkt 2 sentencji).

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Artykuł 53 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie zezwala on państwu członkowskiemu na uzależnienie przekazania osoby skazanej zaocznie od warunku wymagającego umożliwienia w państwie członkowskim wydającym nakaz ponownego rozpoznania sprawy zakończonej wyrokiem skazującym w celu uniknięcia naruszenia prawa do sprawiedliwego procesu i prawa do obrony zagwarantowanych konstytucją.

Odmienna wykładnia art. 53 karty naruszałaby zasadę pierwszeństwa prawa Unii w zakresie, w jakim pozwalałaby, aby państwo członkowskie tworzyło przeszkodę w stosowaniu aktów prawa Unii w pełni zgodnych z kartą w wypadku braku poszanowania przez te akty praw podstawowych gwarantowanych konstytucją tego państwa.

Artykuł 53 karty potwierdza wprawdzie, że gdy akt prawa Unii wymaga przyjęcia krajowych aktów stosowania, organy i sądy krajowe są uprawnione do stosowania krajowych standardów ochrony praw podstawowych, o ile zastosowanie owych standardów nie podważa poziomu ochrony wynikającego z karty stosownie do wykładni Trybunału, ani pierwszeństwa, jednolitości i skuteczności prawa Unii. p.60.

*W rezultacie zezwolenie państwu członkowskiemu na powołanie się na art. 53 karty w celu uzależnienia przekazania osoby skazanej zaocznie od nieprzewidzianego w decyzji ramowej 2009/299 warunku wymagającego umożliwienia ponownego rozpoznania w państwie wydającym nakaz sprawy zakończonej danym wyrokiem skazującym, aby uniknąć naruszenia prawa do sprawiedliwego procesu i prawa do obrony zagwarantowanych konstytucją państwa członkowskiego wykonującego nakaz, prowadziłyby poprzez podważenie **jednolitości standardu ochrony praw podstawowych** określonego w decyzji ramowej do naruszenia zasad wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania, do których wzmocnienia dąży wspomniana decyzja ramowa, i w konsekwencji do zagrożenia jej skuteczności. (por. pkt 58, 60, 61, 63, 64; pkt 3 sentencji)*

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

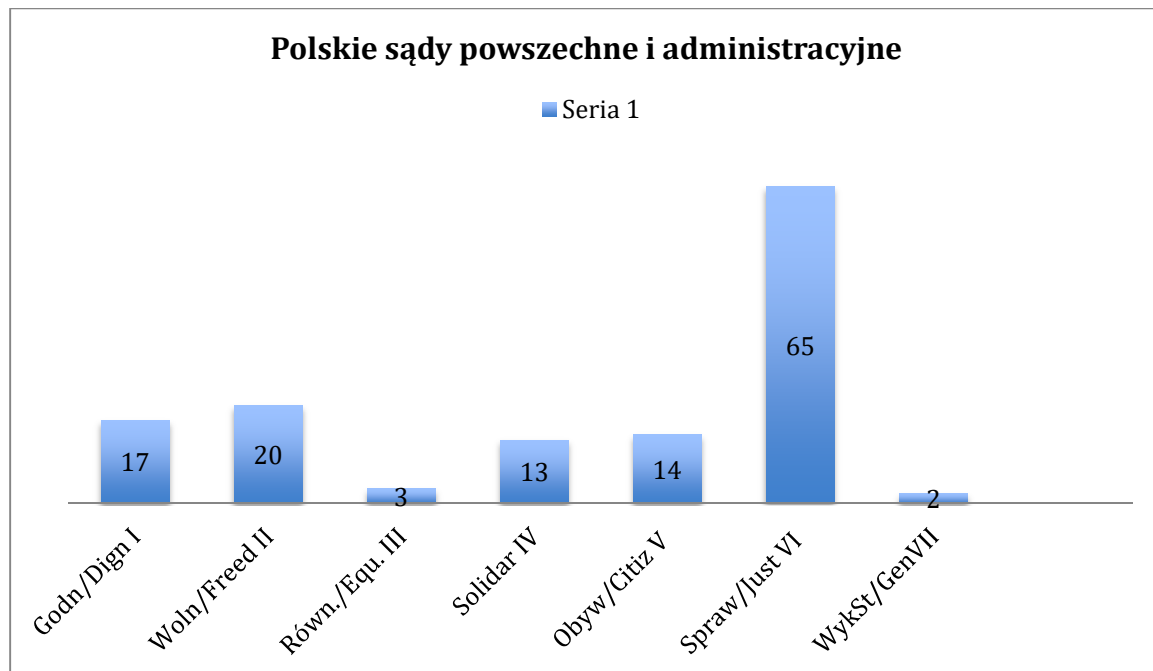
Sprawa C-87/12

Trudności w korzystaniu z Karty Praw podstawowych Unii Europejskiej, mają dwojaki charakter:

a) albo sądy nie uzupełniają wzorzec kontroli praw

Pominięcie stosowanie Karty Praw Podstawowych może prowadzić nie tylko do osłabienia wymiar ochrony praw fundamentalnych przez sądów krajowych. Może także tworzyć wrażenie, że prawo Unii Europejskiej jest mało „wrażliwe” do zagadnień dotyczących Karty Praw Podstawowych.

Jeżeli chodzi o stosowanie, lub wykorzystanie z przepisów Karty Praw Podstawowych przez polskich sądów, mamy następujące dane:

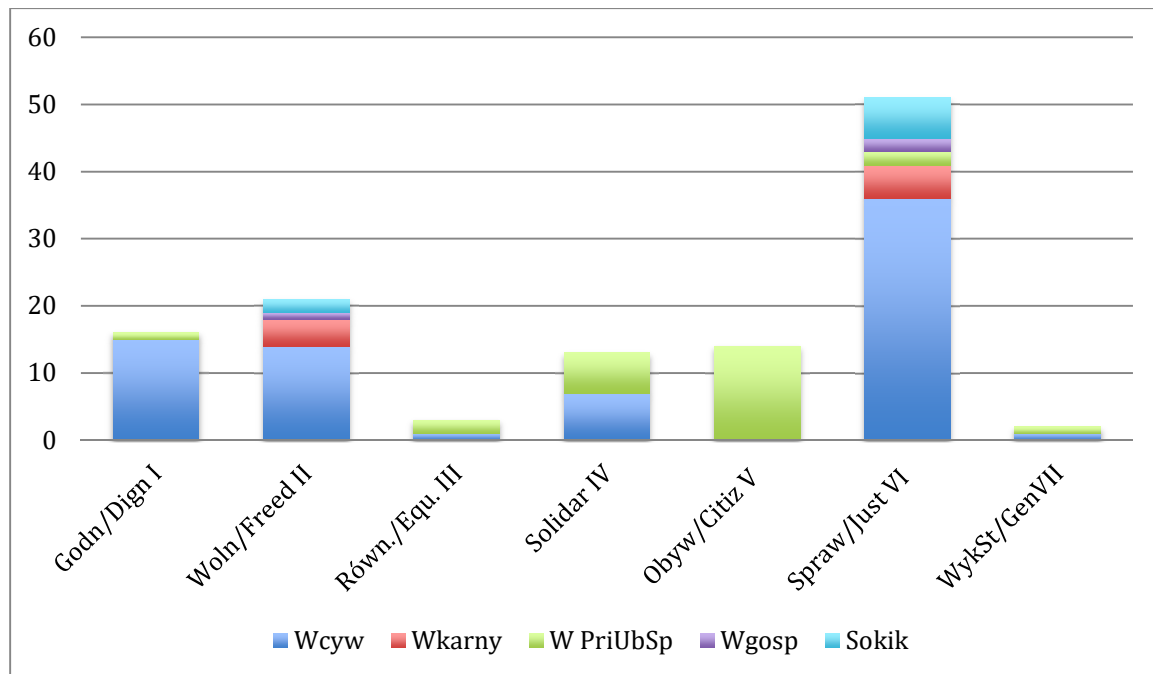

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Dane te zostały gromadzone korzystając z Portalu orzeczeń sądów powszechnych. Widzimy to, że rozdziały Karty, zostały wszystkie wykorzystane przez sądy powszechne. Rozdział III o równości i Rozdział VI (Postanowienia ogólne dotyczące wykładni i stosowania karty) zostały wykorzystane tylko dwa razy. Rozdział I (godność), Rozdział II (wolności), rozdział IV (solidarność), rozdz. V (Prawa obywatelskie) zostały wykorzystane średnio 16 razy – min. 13 razy, max 14 razy.

Jeżeli chodzi o zaangażowanych wydziałach, mamy następujące wyniki

1. Wydział cywilny jest najbardziej zaangażowany = 74 analizowanych spraw
2. Wydział Pracy i Ubezpieczeń społecznych = 26 analizowanych spraw
3. Wydział Karny = 9 analizowanych spraw
4. Sokik = 8 analizowanych spraw

2. Zwięzła prezentacja Karty, biorąc pod uwagę istniejącą literaturę

3. Zwięzła analiza orzecznictwa TS w dziedzinie praw podstawowych
4. Omówienie najbardziej znaczących spraw, razem z metodą wykonania syntezy decyzji prawnych. To, w celu rozwijania dobrych praktyk w dziedzinie implementacji praw podstawowych.
5. Metodyka umożliwiająca szybkiego streszczenia wyroków

1. Omówienie projektu:

Cel i plan warsztatów

Projekt „Karta Praw Podstawowych w działaniu” zostaje implementowana na podstawie warsztatów. Celem warsztatów jest przedstawienie metod analizowania wątków związanych z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Celami warsztatów będą:

- 1) Rozwijać wiedzę o decyzjach Trybunału Sprawiedliwości w dziedzinie praw podstawowych. To jest ważne bo umożliwia, rozumienie: a) jakie pytania prawne zostały wstawione przez inne sądy krajowe, zakres podmiotowy i przedmiotowy tych spraw, przedmiot kompetencji i rodzaj kompetencji Unii odnośnie konkretnej sprawy; b) jakie prawa podstawowe i jakie przepisy Karty zostały wykorzystane dla kontroli w zakresie konkretnych spraw; c) Czy Trybunał Sprawiedliwości rozpoznał sprawy co do meritum lub czy nie rozpoznał meritum sprawy ze względu na brak właściwości; d) jaka wykładnia praw podstawowych została wykonana przez TS UE;
- 2) Rozwijać umiejętności stosowania prawa Unii Europejskiej oraz prawa krajowego w oparciu o Europejskich przepisach, korzystając i stosując Kartę Praw Podstawowych; , a w szczególności: a) rozwijać umiejętności określić przedmiot sprawy w zakresie praw podstawowych biorąc pod uwagę różnych kompetencji UE; b) rozwijać umiejętność określić przedmiot sprawy w zakresie praw podstawowych biorąc pod uwagę konstytucyjny standard ochrony konstytucyjnych praw w Polsce; c) rozwijać argument dotyczący ochrony praw fundamentalnych na tle argumentów uwzględnionych i wykorzystanych przez Trybunał Sprawiedliwości oraz na tle argumentów, które powstają przed Polskimi sądami; d) korzystanie z Europejskiej Konwencji Ochrony

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, prawa Rady Europy i innych aktów prawa międzynarodowego razem z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

II.

Cel i plan warsztatów

Projekt „Karta Praw Podstawowych w działaniu” zostaje implementowana na podstawie warsztatów. Celem warsztatów jest przedstawienie metod analizowania wątków związanych z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Celami warsztatów będą:

- 1) Rozwijać wiedzę o decyzjach Trybunału Sprawiedliwości w dziedzinie praw podstawowych. To jest ważne bo umożliwia, rozumienie: a) jakie pytania prawne zostały wstawione przez inne sądy krajowe, zakres podmiotowy i przedmiotowy tych spraw, przedmiot kompetencji i rodzaj kompetencji Unii odnośnie konkretnej sprawy; b) jakie prawa podstawowe i jakie przepisy Karty zostały wykorzystane dla kontroli w zakresie konkretnych spraw; c) Czy Trybunał Sprawiedliwości rozpoznał sprawy co do meritum lub czy nie rozpoznał meritum sprawy ze względu na brak właściwości; d) jaka wykładnia praw podstawowych została wykonana przez TS UE;
- 2) Rozwijać umiejętności stosowania prawa Unii Europejskiej oraz prawa krajowego w oparciu o Europejskich przepisach, korzystając i stosując Kartę Praw Podstawowych; , a w szczególności: a) rozwijać umiejętności określić przedmiot sprawy w zakresie praw podstawowych biorąc pod uwagę różnych kompetencji UE; b) rozwijać umiejętność określić przedmiot sprawy w zakresie praw podstawowych biorąc pod uwagę konstytucyjny standard ochrony konstytucyjnych praw w Polsce; c) rozwijać argument dotyczący ochrony praw fundamentalnych na tle argumentów uwzględnionych i wykorzystanych przez Trybunał Sprawiedliwości oraz na tle argumentów, które powstają przed Polskimi sądami; d) korzystanie z Europejskiej Konwencji Ochrony Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, prawa Rady Europy i innych aktów prawa międzynarodowego razem z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Plan warsztatów

Warsztaty będą organizowane w modułach:

1 moduł – Prezentacja Karty Praw Podstawowych (4 godziny)

- Prezentacja Projektu: Karta Praw Podstawowych w działaniu i partnerzy projektu: współpraca między projektem a organizacjami sędziów, prokuratorów, adwokatów
- Zwięzła prezentacja Karty, biorąc pod uwagę istniejącą literaturę
- Zwięzła analiza orzecznictwa TS w dziedzinie praw podstawowych
- Omówienie najbardziej znaczących spraw, razem z metodą wykonania syntezy decyzji prawnych. To, w celu rozwijania dobrych praktyk w dziedzinie implementacji praw podstawowych.
- Metodyka umożliwiająca szybkiego streszczenia wyroków

2 moduł Stosowanie Karty praw podstawowych (4 godziny)

- Kompetencje wyłącznie i różne rodzaje dzielonych kompetencji. Art. 51 Karty: Karta stosuje się do prawa, który jest przedmiotem kompetencji Unii Europejskiej;
- Prawa chronione w Karcie – różnice w standardzie ochrony w prawie europejskim i w prawie krajowym
- Stosowanie Karty Praw Podstawowych w zależności od kolejnych rozdziałów Karty
- Międzynarodowe Prawo Ochrony Praw Człowieka, Prawo Rady Europy Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w związku ze stosowaniem Karty

3 moduł – Polskie sądy i stosowanie Karty (4 godziny)

- linie kazusów rozstrzygniętych przez sądy krajowe w dziedzinie ochrony Praw Człowieka
- zagadnienia spostrzegane jak relewantne w Polsce dla stosowania Karty Praw Podstawowych
- argumenty korzystane przez polskich sądów dla stosowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej
- porównanie argumentów stosowanych przez adwokatów, prokuratorów, sędziów pierwszej i drugiej instancji

4 Moduł – określenia przedmiotu sprawy dotyczącej Karty Prawa Podstawowych (4 godziny)

- Porównanie wykorzystania Karty praw Podstawowych przez polskie sądy powszechne i sądy administracyjne

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

- wykorzystanie Karty przez sądy krajowe i sądy Europejskiej: porównanie znamienych przykładów
- zasady dobrego sformułowania pytań dotyczących stosowania Karty Praw Podstawowych
- Kazusy polskie przed sądami powszechnymi dotyczące prawa Unii Europejskiej, w które Karta nie została stosowana i mogła zostać stosowana.

Moduł 1

1.1. Prezentacja Projektu: Karta Praw Podstawowych w działaniu i partnerzy projektu: współpraca między projektem a organizacjami sędziów, prokuratorów, adwokatów

1.2. Zwięzła prezentacja Karty, biorąc pod uwagę istniejącą literaturę

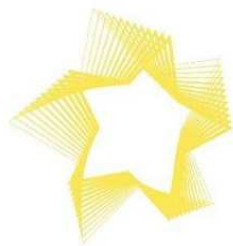
1.3. Zwięzła analiza orzecznictwa TS w dziedzinie praw podstawowych

III. Przykładowe elementy kursu

Kompetencje Unii Europejskiej wobec Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej

Zakres stosowania KPP Unii Europejskiej jest określony przez art. 51, ustęp jeden i dwa.

Artykuł 3 TFUE - wyłączne kompetencje	Art. 2. TFUE. Uprawnienia prawodawcze Unii i państw członkowskich – Art. 51 Zakres stosowania KPP
unia celna;	jedynie Unia może stanowić prawo oraz przyjmować akty prawnie wiążące, natomiast Państwa Członkowskie mogą to czynić wyłącznie z upoważnienia Unii lub w celu wykonania aktów Unii.
ustanawianie reguł konkurencji niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego;	
polityka pieniężna w odniesieniu do Państw Członkowskich, których waluta jest euro;	
zachowanie morskich zasobów biologicznych w ramach wspólnej polityki rybołówstwa;	
wspólna polityka handlowa	

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

zawierania umów międzynarodowych, jeżeli: a) zawarcie zostało przewidziane w akcie prawodawczym Unii lub b) jest niezbędne do umożliwienia Unii wykonywania jej wewnętrznych kompetencji lub c) w zakresie, w jakim ich zawarcie może wpływać na wspólne zasady lub zmieniać ich zakres	W tych dziedzinach zarówno sądy Unijne oraz sądy krajowe są zawsze zobowiązane do stosowania prawa UE.
--	--

W sprawie stosowania Karty Praw Podstawowych w Polsce, należy wspominać, że ona jest uwarunkowana Protokołem nr 30 w sprawie stosowania Karty Praw Podstawowych UE do Polski i Zjednoczonego Królestwa. Protokół ten potwierdza przepis Karty zgodnie z którym, Karta ta nie rozszerzy kompetencji UE Trybunału Sprawiedliwości. Ponadto, jeżeli chodzi o jej stosowanie w Protokół ten trzeba czytać razem z Deklaracją nr 61 oraz Deklaracją nr 62 – dokumenty te są załączone do Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Struktura i znaczenie językowe tych dokumentów, prowadzą to tego, że Karta w Polsce nie powinna zostać stosowana przeciwko Konstytucji (por. M.in. K. Kowalczyk-Bańczyk, w: Komentarz pod red. Prof. A. Wróbla, 2013) Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W związku z tym stosowanie Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, zwłaszcza razem ze wzorcem tworzonych przez Europejską Konwencją Praw Człowieka i Podstawowych Wolności stanowi znakomity sposób wyśłowienia potencjał Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Test stosowania Karty Praw Podstawowych

Ten test ma charakter orientacyjny, bo nie ma doskonałych testów dla stosowania prawa. Jednak ono będzie wykorzystane i przedyskutowane podczas warsztatów.

1. Przedmiot sprawy należy do kompetencji Unii Europejskiej – Odpowiedź musi być pozytywna i w tej sprawie są problemy ochrony praw człowieka. Ocena ta należy wykonać z perspektywy prawa Unii Europejskiej. Jeżeli nie należy do Kompetencji Unii Europejskiej, należy w każdym razie zawsze stosować Konstytucję oraz Europejską Konwencję ochronę praw człowieka i podstawowych wolności oraz innych aktów międzynarodowej ochrony prawnej praw człowieka, o ile spełniają warunków postawionych przez Konstytucję RP dla stosowania w kraju.

2. Przedmiot sprawy należy do zakresu kompetencji wyłącznych lub do kompetencji dzielonych wymagających harmonizację prawa krajowego z prawem Unii Europejskiej. Ocena ta należy wykonać z perspektywy prawa Unii Europejskiej. Jeżeli nie należy, a

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

mianowicie należy do kompetencji dzielonych a nie wymagających harmonizację, stosują się Konstytucję, Europejską Konwencję praw człowieka oraz innych aktów międzynarodowej ochrony praw człowieka. Jednak, Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej można stosować, o ile to nie prowadzi do zachwiania konstytucyjnej wagi przyznanej kolejnym prawom konstytucyjnym. W tej perspektywie, należy stosować Karty Praw Podstawowych jeżeli jej nie stosowanie prowadzi do zachwiania wartości, zasad i praw chronionych w prawie UE.

3. Czy stosowanie Karty Praw Podstawowej do fragmentu sprawy podlegającej Prawu Unii Europejskiej – razem z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (który należy stosować jako zasady ogólne prawa UE) – prowadzi do wyższy standard ochrony? Jeżeli tak, należy stosować Karty Praw Podstawowych o ile to nie prowadzi do zachwiania konstytucyjnej wagi przyznanej kolejnym prawom konstytucyjnym

4. Jeżeli problem ochrony praw podstawowych, jest związany nie tylko z stosowaniem Konstytucji i ustaw, lecz jest związany ze stosowaniem Traktatów Europejskich i prawa wtórnego UE, należy: a) nie stosować ustaw krajowych, jeżeli są nie zgodne z Prawem UE; b) zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli problem wynika bardziej, z prawa wtórnego UE. Prawo krajowe może zostać stosowane wtedy, gdy sprawy nie należą do kompetencji UE. W takich sytuacjach, jeżeli powstaje problem ochrony konstytucyjnych praw należy się zwrócić do Trybunału Konstytucyjnego o unieważnienie ustawy.

Właściwe stosowanie Karty Praw Podstawowych jest szczególnie ważne w Polsce. Albowiem sądy powszechne stosowali Karty Praw Podstawowych, lub korzystali z niej w powyżej 130 spraw. Sądy administracyjne stosowali lub odnosili się do Karty Praw Podstawowych powyżej 700 razy. Pomimo to, polskie sądy nie byli nigdy to tej pory w stanie uzyskać wyrok Trybunału Sprawiedliwości w zakresie Praw Podstawowych. Trzy sprawy zostały skierowany do Trybunału Sprawiedliwości do tej pory: C-50/16 Grodecka, C-282/14 Stylinart and C-28/14. Wszystkie te zostały odrzucone z powodu oczywistego braku właściwości Trybunału w tych sprawach. Takie wyniki są sprzeczne z aktywizmem Polskich sądów w dziedzinie prawa europejskiego. Albowiem sądy polskie zwrócili się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniami prejudycjalnymi ponad 100 razy od roku 2009. Należy więc się skupić nad problemem opierania pytań dotyczących Karty Praw Podstawowych na właściwie sformułowanym wzorcu.

Przykład streszczenia orzecznictwa

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

We warsztatach będą analizowane metody szybkiego streszczenia orzecznictwa i ustawodawstwa. Jest to bardzo ważne dla właściwego przedstawienia wzorca kontroli. Tutaj jest

**Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia
16 września 2015 r. sygn. akt VI U 511/15
Apelacja: SA w Szczecinie III AUa 901/15 z 2016/07/05**

(Abridged and introduced by Pasquale Policastro)

Uwagi redaktora: *Prawo do dobrej administracji, czyli Karta wykorzystana dla wydobywania sensu od Konstytucji i od prawa krajowego.* Wyrok ten jest przykładem linii orzeczniczej polskich sądów powszechnych. Linia ta wywodzi się ze sądów pracy i ubezpieczeń społecznych. Dotyczy prawa do dobrej administracji zawarty w Karcie. W tym zakresie należy też wspomnieć dorobek orzeczniczy polskich sądów administracyjnych. Ta linia orzecznicza została rozwinięta w dużym stopniu w Szczecinie. Linia ta korzysta z prawa do dobrej administracji jako element wzmacniania konstytucyjnej zasady legalności, zgodnie z którą organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konst RP). Wprawdzie zasada ta nie jest wspominana w tym orzeczeniu, ale w nim jest wyraźnie omówione art. 2 Polskiej Konstytucji, zgodnie z którym “Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym Państwem prawnym urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej”. Zasada ta uzyskała od momentu jej uchwalenia rolę stwórcy innych zasad konstytucyjnych, m. in. zakaz stanowienia prawnych obciążeń do podmiotów indywidualnych o charakterze retroaktywnym, wymóg przestrzegania zaufania obywateli do Państwa i prawa przezeń stanowionego, zasady równego rozłożenia podmiotowego i przedmiotowego ciężarów publicznych w sytuacji odciążenia wydatków publicznych, i in.

Zasada “demokratycznego państwa prawnego ma więc w Polskim porządku konstytucyjnym, systemowy charakter “łącza” wszystkich innych zasad konstytucyjnych i prawnych. W tym wyroku, korzystanie z tej zasady razem z art. 41 KPP UE wzmacnia połączenie systemowe między Polską Konstytucją a prawem Unii Europejskiej. Połączenie to jest wykazane korzystając z Kodeksu Dobrej Praktyki Administracyjnej, wydanego przez Parlament Europejski, stanowiska Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Mimo to, że zasada legalności działania organów władzy publicznej nie zostaje wymieniona w tej sprawie ona, przez pryzmat zasady demokratycznego i sprawiedliwego państwa prawnego oraz Karty Praw podstawowych, nabiera ona głębsze znaczenie.

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

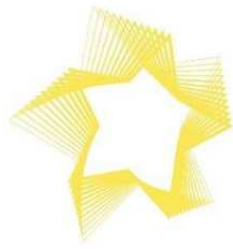
We wyroku, który przedstawimy, nie ma odniesienia do tego, czy przedmiot sprawy jest z perspektywy stosowania Karty należący do kompetencji Unii. Sędzia meriti ograniczył się do podkreślenia, że Karta Praw Podstawowych została przez Polskę przyjęta z pewnymi zastrzeżeniami, ale jednak, że art. 41 nie jest objęty tymi zastrzeżeniami. Zastrzeżenia Polskie do Karty Praw Podstawowych zawarte są w Protokole 30 do Traktatu Lizbońskiego, zgodnie którym Karta zarówno nie może być stosowana, ażeby stwierdzić niezgodność z nią przepisów prawnych oraz praktyk i działania administracyjnych. Prawa zawarte w Karcie mogą być dochodzone tylko wtedy, kiedy takie prawa są zawarte w Polskim prawie. Ponadto, jeżeli Karta odnosi się do praw i praktyk krajowych ona będzie stosowana wyłącznie w zakresie, w który one są uznane w prawie krajowym. Polskie zastrzeżenia do Karty są także zawarte w deklaracji nr 61, że Karta “nie narusza praw Państw członkowskich w zakresie moralności publicznej, prawa rodzinnego, a także ochrona godności człowieka oraz poszanowania fizycznej i moralnej integralności człowieka”. Jednak deklaracja nr 62 podkreśla nieco odwrotnej tendencji, zgodnie z którą Polska, którą jest związana osiągnięciami ruchu społecznego „Solidarność”, “w pełni szanuje takich praw potwierdzonych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej” zawartych w rozdziale IV. Jednakże, wyrok o czym mówimy nie wspomina, Art. 34 Karty o zabezpieczeniach społecznych. Jak widać bardziej niż w celu zróżnicowania kompetencji Państwa od tych należących do UE, Karta praw podstawowych jest tutaj stosowana dla wydobywania sensu z Konstytucji oraz z orzecznictwa krajowego co nie oznacza w żaden sposób, że dla Polskiego sądownictwa Karta zawiera jedynie dyrektywy językowe dla rozumienia i wykładni prawa krajowego rangi ustawowej.

Strony i personalne stosowanie Karty: z jednej strony mamy osobę fizyczną, którą żąda własnych praw w stosunku do instytucji publicznej. Karta Praw Podstawowych jest wykorzystana w tej sprawie na rzecz praw tej osoby

Spór

Decyzją z dnia 8 maja 2015 roku, nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił M. B. umorzenia należności z tytułu wskazanych w decyzji składek na ubezpieczenia społeczne, (...). M. B. nie spełniła warunków do umorzenia, bowiem w określonym terminie nie opłaciła wymaganych należności niepodlegających umorzeniu.

M. B. odwołała się od tej decyzji, wnosząc o jej uchylenie lub zmianę. Wskazała, że we wcześniej wydanej decyzji organ rentowy nie zamieścił nawet wzmianki o kosztach niepodlegających umorzeniu (...). Zaprzeczyła też, aby organ rentowy doręczył jej jakiś załącznik do decyzji, w którym koszty te zostałyby wyszczególnione. (...)

M. B. prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą, którą jednak zlikwidowała (...) Na prowadzonym dla niej przez ZUS koncie powstała zaległość (...) Sąd Okręgowy w Szczecinie zmienił zaskarżoną decyzję

Podstawa prawna

Zgodnie z treścią przepisu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek (...) umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r.

Istotne w niniejszej sprawie jest także to, że (...) omawiana ustawa wyraźnie (...) przewiduje dwa postępowania prowadzone przez ZUS, które kończą się wydaniem merytorycznej decyzji, a mianowicie postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności oraz postępowanie w sprawie umorzenia należności z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Przepis ustępu 8 art. 1 ustawy abolicyjnej stanowi, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o umorzeniu należności, po spłacie niepodlegających umorzeniu należności.

Postać faktyczno-prawna sprawy (Tatbestand)

Spłata niepodlegających umorzeniu należności w tej sprawie nie miała miejsce. Jednak dokonana przez organ rentowy odmowa umorzenia należności nie mogła zostać uznana za prawidłową. Albowiem wydanie decyzji w tej sprawie nie zostało poprzedzone wydaniem decyzji, która w zgodny z prawem sposób określiła wszystkie warunki umorzenia, a odwołująca tak ustalonych warunków nie spełniła.

Argument prawny konkretnej sprawy

W decyzji tej zabrakło jakiegokolwiek określenia warunków umorzenia. W tej sytuacji wydanie decyzji nie zawierającej koniecznego elementu (...) pozbawiło odwołującą możliwości zaskarżenia decyzji w tym zakresie. W ocenie sądu nie sposób przy tym uznać, aby warunki umorzenia zostały przez organ rentowy określone w sporządzonym obok decyzji piśmie (...) i aby określenie to miało charakter wiążący. Decyzja administracyjna, w stosunku do której może być wniesione powództwo do sądu powszechnego lub skarga do sądu administracyjnego, powinna zawierać ... pouczenie o dopuszczalności wniesienia powództwa lub skargi. Ani przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, ani żadne inne przepisy mające zastosowanie w sprawach objętych ustawą abolicyjną nie stwarzają przy tym organowi rentowemu możliwości przenoszenia części obligatoryjnej treści decyzji do jakichś odrębnych pism, oznaczonych inaczej niż „decyzja” administracyjna.

Argument związany z Kartą Praw Podstawowych

(....) należy przypomnieć, iż zgodnie z treścią art. 87 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Jedną z ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych jest Traktat lizboński. Jego integralną część stanowi Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, która – poprzez ratyfikację Traktatu lizbońskiego została włączona także i do polskiego porządku prawnego, choć z zastrzeżeniami. Zastrzeżenia te nie dotyczą jednak przepisu art. 41 Karty, wprowadzającego – jako jedno z podstawowych praw obywatela UE – prawo do dobrej administracji. Omawiany przepis stanowi, m.in: prawo każdego do dostępu do akt jego sprawy i obowiązek administracji uzasadniania swoich decyzji. O podobne założenia jest też oparty Europejski Kodeks Dobrej Praktyki Administracyjnej, przyjęty przez Parlament Europejski w 2001 roku. Akt ten ma charakterze niewiążącym, jednak może i powinien mieć znaczenie przy dokonywaniu wykładni innych, wiążących przepisów prawa w tym na przykład przy wykładaniu treści przepisu art. 7 polskiego Kodeksu postępowania administracyjnego, stosownie do którego „w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.” Naczelny Sąd Administracyjny wielokrotnie dokonywał wykładni art. 7 k.p.a., nakazując organom administracji publicznej (do których należy zaliczyć także ZUS) pozytywne załatwianie „słusznej” sprawy obywatela, jeśli nie koliduje to z interesem społecznym, a nie przekracza możliwości organu wynikających z przysługujących mu kompetencji i środków (por. np. wyrok NSA z 28 kwietnia 2003 r., sygn. akt II SA 2486/01). Tylko taki bowiem sposób rozumienia tego przepisu w pełni koreluje z treścią nadrzędnego w tym zakresie przepisu art. 2 Konstytucji RP, który stanowi, iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. We wstępie do wydanej w roku 2013 przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich broszury (...) (...), Rzecznik napisał m.in.: „Wyzwaniem dla wszystkich instytucji, w tym dla Rzecznika, jest wpojenie wszystkim pracownikom, niezależnie od ich stażu pracy, pozycji i doświadczenia, że **kultura świadczenia usług oznacza coś więcej niż tylko przestrzeganie przepisów prawa. Wymaga ona od każdego urzędnika pewnego poziomu autorefleksji i poszukiwania najlepszego sposobu aktywnego wdrażania zasad dobrej administracji na co dzień, a nie tylko unikania błędów niewłaściwego administrowania.**” W ocenie sądu orzekającego w niniejszej sprawie powyższy sposób myślenia powinien przyświecać każdemu podmiotowi dokonującemu wykładni przepisów prawa oraz rozgraniczania pomiędzy obowiązkami ciążącymi na

obywatelu, a powinnościami urzędników państwowych instytucji, zajmujących się rozstrzyganiem ich konkretnych, indywidualnych spraw. Nie można więc w szczególności zaaprobować takiej sytuacji, w której organ państwa (w tym przypadku organ rentowy) przerzuca w całości na obywatela określone czynności, mimo iż sam – przy minimalnym wysiłku ze swojej strony – mógłby dokonać niezbędnych ustaleń. **Odnosząc to do realiów niniejszej sprawy trzeba uznać, że działanie organu rentowego było sprzeczne z opisanymi wyżej regułami „dobrej administracji”. Organ nie tylko bowiem naruszył obowiązującego go przepisy (w zakresie treści decyzji), ale i stworzył sytuację wpędzającą odwołującą w swego rodzaju pułapkę uniemożliwiającą jej skorzystanie z dobrodziejstwa ustawy abolicyjnej.**

Sąd apelacyjny

Sąd apelacyjny co do zasady podziela ustalenia sądu I instancji i przyjmuje za własne.

Linia orzecznicza

Poza wyżej analizowanym wyrokiem, wykazane podejście do wykładni Karty jest stosowany, w analogiczny sposób w następujących innych wyrokach, nie będąc zakwestionowany w apelacji:

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI U 1867/12 sprawy S. A. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem
przy pracy - apelacja III AUa 695/15

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 września 2015 r. sygn. akt VI U 511/15 - apelacja III AUa 901/15 wyrok Sąd Apelacyjny w Szczecinie z 2016-07-05

Sąd Okręgowy w Łodzi III Ca 315/17 z 2017-06-13

Sąd Okręgowy w Częstochowie: Syg. IV U 1483/12 wyrok z uzasadnieniem z 2013-11-08

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 34/16, sprawy E. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 120/16, sprawy C. J. (1) przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o umorzenie należności z tytułu składek

The Charter of Fundamental Rights of the EU

“in action”

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 158/16, sprawy M. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 511/15, M. B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o umorzenie należności z tytułu składek

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 630/15, sprawy J. C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o prawo do renty rodzinnej - right to family pension

District Court of Szczecin: Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 631/15, sprawy C. B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T. o wysokość emerytury i datę podjęcia wypłaty emerytury -

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 733/16, sprawy R. Ł. (1) przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L. o prawo do emerytury

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 1089/15, sprawy B. B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O. o prawo do emerytury

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 1126/15, H. L. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o umorzenie należności z tytułu składek -

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Sygn. akt VI U 1546/14, sprawy E. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o wysokość świadczenia i zwrot nienależnie pobranych świadczeń